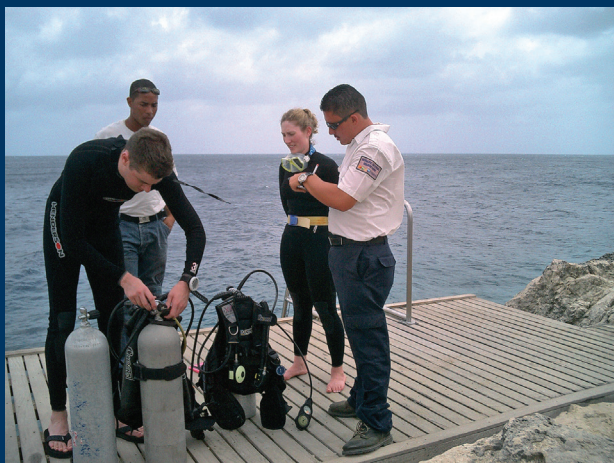

ZAKBOEK HANDHAVING NATUURBEHEER BONAIRE

Dit zakboek handhaving Natuurbeheer Bonaire is ontworpen om de belangrijkste wettelijke regels toegankelijk en overzichtelijk te maken, met als doel dat de daartoe bevoegde Rangers van STINAPA Bonaire en andere opsporingsambtenaren effectiever kunnen optreden bij het constateren van overtredingen.

Het Openbaar Ministerie heeft het zakboek handhaving goedgekeurd.

Deze uitgave kwam tot stand dankzij financiële steun van de Dutch Caribbean Nature Alliance.

Natuurbescherming in Caribisch Nederland wordt ondersteund door de Nationale Postcode Loterij.

Onze dank gaat uit naar:

Nancy Reuten (STINAPA Bonaire)

Paul Hoetjes (Ministerie van Economische Zaken - Rijksdienst Caribisch Nederland)

Peter Montanus (Directie Ruimte en Ontwikkeling)

Frank van Slobbe (Openbaar Lichaam Bonaire - Directie Ruimte en Ontwikkeling)

Oswin Cristina (Openbaar Lichaam Bonaire - Directie Toezicht en Handhaving)

Barry Bults (Openbaar Ministerie BES)

Mr. F.H.J. von der Assen (Juridisch Adviseur)

Elsmarie Beukenboom (STINAPA Bonaire)

Macha Le Poole (Juridisch Adviseur)

Grafische opmaak R.J. van Oosten

Oplage 150 stuks

Dutch Caribbean Nature Alliance
Safeguarding nature in the Dutch Caribbean

Inhoud

Introductie	6
Gebruik van het zakboek	6
Lijst van afkortingen	6
Toepassen van de wet	8
Regels en verboden handelingen	11
Meest voorkomende delicten	12
Beheer van de natuurparken	15
Entree van de natuurparken	16
Verboden activiteiten in een natuurpark	18
Schadelijke activiteiten voor natuur en landschap	20
Jachtmiddelen in een natuurpark	23
Algemene regels onderwaterpark	24
Reservaten onderwaterpark	26
Het lac	28
Duikbedrijven	29
Meerboeien	32
Pieren en andere bouwconstructies	34
Aanleg stranden	35
Visserij en onderwaterjachtmiddelen	36
Beschermde soorten	38
Niet beschermde soorten	40
Schadelijke soorten	41
Specimens van dieren en planten	42
Kreeften	43
Karko	44
Zeeschildpadden	45
Het vellen en aanplanten van bomen en cactussen	46
Tonen van vergunningen	48
Internationale verdragen en conventies	50
Begripsbepalingen	54
Contactinformatie	56
Index	58
Bijlagen	60
Bijlage I. Lijst van beschermde dier- en plantensoorten	60
Bijlage II. Eilandsbesluit honden op openbare stranden	64
Bijlage III. Flowcharts	65
Bijlage IV. Kaarten	72

Introductie

Wettelijke bescherming van de natuur van Bonaire is zeer belangrijk. De bevolking en het toerisme nemen steeds verder toe, mede daarom is het van groot belang om verstandig en zorgvuldig met de kwetsbare en mooie natuur om te gaan. Voor een duurzame ontwikkeling van Bonaire is de generatie van nu verplicht de natuur voor toekomstige generaties te beschermen en te behouden. Wanneer er goed voor de natuur wordt gezorgd, is dat ook goed voor het toerisme, de economie en het algemeen welzijn. Om deze mooie natuur te behouden en misbruik ervan te voorkomen, zijn er zowel voor aan land als in het water wettelijke regels vastgesteld.

De Stichting Nationale Parken (STINAPA Bonaire) is aangewezen als beheerder van de natuurparken op Bonaire.

Dit zakboek handhaving Natuurbeheer Bonaire is ontworpen om de belangrijkste wettelijke regels toegankelijk en overzichtelijk te maken, met als belangrijkste doel dat de daartoe bevoegde rangers van STINAPA Bonaire en andere opsporingsambtenaren effectiever kunnen optreden bij het constateren van overtredingen.

Gebruik van het zakboek

Er is geprobeerd de meest recente wettelijke informatie, zoals die beschikbaar was op het moment van publicatie van het zakboek, te gebruiken. De in het zakboek vermelde wetgeving is -voor zover mogelijk- vereenvoudigd om de leesbaarheid van de bestaande wetteksten te vergemakkelijken. Gebruik dit zakboek dus alleen als hulpmiddel bij het constateren van overtredingen. Raadpleeg bij het opmaken van een proces-verbaal altijd de geldende wetteksten.

Overleg zo nodig met je leidinggevende en/of met het Openbaar Ministerie.

De geldende wetteksten staan op de website van STINAPA Bonaire en die van de overheid. (www.stinapa.org/legislation.html en www.overheid.nl)

Gebruik de inhoudsopgave of de index voor het vinden van meer informatie over de door jou geconstateerde overtreding of over het onderwerp waarnaar je op zoek bent. Behalve de wettelijke regels, worden ook telkens de bijbehorende wetsartikelen en de (maximaal toepasbare) straffen vermeld.

Lijst van de afkortingen van de wetten en regelingen (zoals deze in dit boekje worden toegepast):

EVN	Eilandsverordening natuurbeheer Bonaire
EN	Eilandsbesluit natuurbeheer Bonaire
EO	Eilandsbesluit onderwaterpark Bonaire
WBES	Wet grondslagen natuurbeheer- en bescherming BES

Toepassen
van de wet

Om de natuur van Bonaire te kunnen beschermen zijn er een aantal wetten ingesteld. De volgende wetten worden in dit zakboek gehanteerd:

- **De Eilandsverordening natuurbeheer Bonaire (EVN)**
- **Het Eilandsbesluit natuurbeheer Bonaire (EN)**
- **Het Eilandsbesluit onderwaterpark Bonaire (EO)**
- **Wet grondslagen natuurbeheer- en bescherming BES (WBES)**

De Eilandsverordening natuurbeheer Bonaire geeft uitvoering aan de Wet Grondslagen Natuurbeheer- en bescherming BES en maakt bescherming van de natuur zowel op land als in zee mogelijk. Naast de bescherming van gebieden is ook de bescherming van dier- en plantensoorten erin vastgelegd. De Eilandsverordening is van toepassing op het gehele grondgebied van het eiland tot aan de buitengrens van de territoriale wateren, inclusief de kust- en binnenwateren. Op eilandniveau geeft de Eilandsverordening uitwerking aan verschillende internationale overeenkomsten die de natuur beschermen. (o.a. het CITES-, het Ramsar- en het Zeeschildpaddenverdrag).

De Eilandsverordening bevat het juridisch kader en de procedures die nodig zijn om het natuurbeheer op Bonaire vorm te geven.

De bij de Eilandsverordening horende Eilandsbesluiten bevatten de feitelijke regels voor de natuurbescherming.

Zowel een overtreding als een misdrijf is een strafbaar feit.

- **Overtredingen:**

Overtredingen zijn relatief lichte strafbare feiten (bv. het gebruik maken van een natuurpark zonder de gebruiksvergoeding te betalen).

De handelingen -zoals bedoeld in artikel 27.3 Eilandsverordening natuurbeheer Bonaire- zijn in artikel 27.3 strafbaar gesteld en behoren tot de categorie overtredingen.

De handelingen -zoals bedoeld in de artikelen 27.1 en 27.2 van de Eilandsverordening natuurbeheer Bonaire- zijn strafbaar op grond van de artikelen 33.1 en 33.2 van de Wet grondslagen natuurbeheer- en bescherming BES en behoren tot de categorie overtredingen wanneer deze *niet opzettelijk* worden begaan.

- **Misdrijven:**

Misdrijven zijn ernstigere feiten (bv. het doden van een beschermde diersoort).

De handelingen -zoals bedoeld in de artikelen 27.1 en 27.2 van de Eilandverordening Bonaire- zijn strafbaar op grond van de artikelen 33.1 en 33.2 van de Wet grondslagen natuurbeheer- en bescherming BES en behoren tot de categorie misdrijven wanneer deze *opzettelijk* worden begaan.

Ter verdere verduidelijking en eventueel als naslagwerk te gebruiken voor het toepassen van de wetten, volgt op de volgende pagina een schema met daarin de meest relevante wetsartikelen uit de Eilandsverordening natuurbeheer Bonaire (EVN) en de daarbij behorende strafmaat.

Misdrijven en overtredingen**(artikel 27.1 en 27.2 Eilandsverordening natuurbeheer Bonaire)**

- **Wanneer is er sprake van een misdrijf?**

Wanneer de in artikel 27.1 en 27.2 Eilandsverordening natuurbeheer Bonaire genoemde feiten **opzettelijk** worden begaan, is er sprake van een misdrijf.

Bijbehorende straf:

Gevangenisstraf van maximaal 4 jaar/
een geldboete van maximaal de 6^e categorie Wetboek van Strafrecht BES
(volgens art. 33.1 Wet grondslagen natuurbeheer- en bescherming BES)

- **Wanneer is er sprake van een overtreding?**

Wanneer de in artikel 27.1 en 27.2 Eilandsverordening natuurbeheer Bonaire genoemde feiten **niet opzettelijk** worden begaan, is er sprake van een overtreding.

Bijbehorende straf:

Hechtenis van maximaal 1 jaar/
een geldboete van maximaal de 5^e categorie van het Wetboek van Strafrecht BES
(volgens art. 33.2 Wet grondslagen natuurbeheer- en bescherming BES)

Voorbeeld:

→ art. 8.6, art. 10.1, art. 11.3, art. 12, art. 13, art. 14, art. 16.1 en/of art. 19.9 van de Eilandsverordening natuurbeheer Bonaire (EVN)

(deze artikelen betreffen de verplichtingen en verboden zoals genoemd in art. 27 lid 1 en 2)

→ **juncto art. 27.1 óf 27.2 Eilandsverordening natuurbeheer Bonaire** (art. 27.1 en 27.2 verwijzen naar art. 33 WBES)

→ **juncto art. 33.1 Wet grondslagen natuurbeheer- en bescherming BES (WBES) (opzettelijk=misdrijf) /**

juncto art.33.2 Wet grondslagen natuurbeheer- en bescherming BES (niet opzettelijk=overtreding)

Overige overtredingen (artikel 27.3 Eilandsverordening natuurbeheer Bonaire)

In artikel 27.3 Eilandsverordening natuurbeheer Bonaire zijn de strafbepalingen voor de overtredingen volgens de Eilandsverordening geregeld.

Bijbehorende straf:

Hechtenis van maximaal 1 maand /
een geldboete van maximaal 2800 dollar.

Voorbeeld:

→ art. 10.4, art. 17 en/ of art. 22

van de Eilandsverordening natuurbeheer Bonaire

(deze artikelen betreffen de handelingen zoals genoemd in art. 27 lid 3)

→ **juncto art 27.3 Eilandsverordening natuurbeheer Bonaire)**

Regels en verboden handelingen

In dit onderdeel worden de wettelijke regels voor de bescherming en beheer van de natuur en de daarin voorkomende dier- en plantensoorten beschreven. Deze regels vinden hun oorsprong in het Eilandsbesluit Natuur Bonaire (EN), het Eilandsbesluit Onderwaterpark Bonaire (EO) en de Eilandsverordening Natuurbeheer Bonaire (EVN). Ook de bijbehorende artikelen en strafbepalingen worden vermeld.

MEEST VOORKOMENDE DELICTEN

SPEERVISSEN (blz. 36)	
Het is verboden in het onderwaterpark met handsperen of pikhaken te jagen op zeedieren of daarmee zeedieren te vangen.	EO Art.9.1
Hechtenis van maximaal 1 maand/ een geldboete van maximaal 2800 dollar (overtreding) (art.9.1 EO jo art. 10.4 EVN jo. art 27.3 EVN)	
Het is verboden om zeedieren die gevangen zijn met mechanische onderwaterjachtmiddelen, met explosieven, met handsperen of met pikhaken: <ul style="list-style-type: none"> ▪ bij zich te hebben ▪ te koop aan te bieden ▪ te vervreemden ▪ af te leveren ▪ te vervoeren 	EO Art. 9.2
Hechtenis van maximaal 1 maand/ een geldboete van maximaal 2800 dollar (overtreding) (art. 9.2 EO jo art. 10.4 EVN jo. art 27.3 EVN)	
Het is verboden mechanische onderwaterjachtmiddelen over openbare grond of over openbaar water te transporteren.	EO Art. 9.3
Hechtenis van maximaal 1 maand/ een geldboete van maximaal 2800 dollar (overtreding) (art. 8 EO jo art. 10.4 EVN jo. art 27.3 EVN)	
! <u>De verboden</u> in art. 9.1, 2 en 3 <u>gelden</u> -met uitzondering van explosieven- <u>niet</u> voor STINAPA en door STINAPA aangewezen personen bij het vangen, verzamelen en doden van schadelijke soorten (lionfish /boa constrictor).	EO Art. 9.6

VERZAMELEN KARKO (blz. 44)	
Het is verboden -zonder vergunning van het bestuurscollege- karkó te verzamelen.	EO Art. 12.1
Het is verboden specimens van een beschermde diersoort: te vangen, te doden, te vernielen, te verhandelen of te verzamelen.	EVN Art. 13.1
Opzettelijk begaan → gevangenisstraf van maximaal 4 jaar/ geldboete van maximaal de 6 ^e categorie (misdrijf) Niet opzettelijk begaan → hechtenis van maximaal 1 jaar/ geldboete van max. de 5 ^e categorie (overtreding) (art. 12 EO jo. art. 11.3 EVN jo. art. 27.2 EVN jo. art. 33 WBES)	

ONTGRONDING (blz. 21)

Het is verboden -zonder vergunning van het bestuurscollege- te ontgronden of een ontgroning te wijzigingen of uit te breiden over een oppervlakte van 1 hectare of meer. (milieu-effectrapport is vereist!) (Let op: in een natuurpark (en zijn bufferzone) mogen geen zand of stenen verwijderd worden zonder vergunning van het bestuurscollege. Het ontginnen, verlagen, afgraven, ophogen of egaliseren van gronden is ook verboden. EN art. 8)

EN
Art. 21.1v

Opzettelijk begaan → gevangenisstraf van maximaal 4 jaar/
een geldboete van maximaal de 6^e categorie (misdrijf)
Niet opzettelijk begaan → hechtenis van maximaal 1 jaar/
een geldboete van max. de 5^e categorie (overtreding)
(art. 21 EN jo. art. 16.1 EVN jo. art. 27.2 EVN jo. art. 33 WBES)

DUIKEN/ SNORKELLEN ZONDER TAG (gebruiksvergoeding te betalen)(blz. 16)

Het is verboden gebruik te maken van een natuurpark (ook het onderwaterpark) zonder het entreegeld te betalen.

EN
Art. 2 en 3
EO
Art. 2.1

Hechtenis van maximaal 1 maand/
een geldboete van maximaal 2800 dollar (overtreding)
(art.2/3 EN, art. 2.1 EO jo art. 10.4 EVN jo. art 27.3 EVN)

GEBRUIK VAN HANDSCHOENEN TIJDENS HET DUIKEN (blz.25)

Het is voor duikers verboden om gebruik te maken van handschoenen.

! Dit verbod geldt niet voor:

- het vangen, verzamelen en doden van: de lionfish (zie art. 19.1 EN).

! Een vrijstelling van dit verbod kan worden verleend als:

- hier medische redenen voor zijn. Een verklaring van een dokter is dan nodig.

EO
Art. 8

Hechtenis van maximaal 1 maand/
een geldboete van maximaal 2800 dollar (overtreding)
(art. .8 EO jo art. 10.4 EVN jo. art 27.3 EVN)

VISSEN IN EEN VISRESERVAAT (blz. 27, 73)

Het is verboden om in een visreservaat te vissen, op welke manier dan ook.
! Schadelijke soorten (lionfish) mogen wel worden gevangen.

EO
Art. 13

Opzettelijk begaan → gevangenisstraf van maximaal 4 jaar/
een geldboete van maximaal de 6^e categorie(misdrijf)
Niet opzettelijk begaan → hechtenis van maximaal 1 jaar/
een geldboete van max. de 5^e categorie (overtreding)
(art. 13 EO jo. art. 10.1 EVN jo. art. 27.1 EVN jo. art. 33 WBES)

KITEN OP HET LAC (blz. 24 en 28)

Het is verboden om zich aan een vlieger of aan een ander soortgelijk voorwerp (bv. kite) zich voort te bewegen/zich te verplaatsen op of boven de wateren van het Lac.

EO
Art. 39

Hechtenis van maximaal 1 maand/
een geldboete van maximaal 2800 dollar (overtreding)
(art. 39 EO jo art. 10.4 EVN jo. art. 27.3 EVN)

BESCHERMDE DIEREN EN PLANTEN (blz. 38)

Het is verboden specimens van een beschermd diersoort:

- te vangen
- te doden
- te vernielen
- te verhandelen
- te verzamelen.

(bv. flamingo, papegaavissen, alle schildpadden, prikichi, vleermuizen, karkó, kreeft)

EVN
Art. 13.1

Opzettelijk begaan → gevangenisstraf van maximaal 4 jaar/
een geldboete van maximaal de 6e categorie (misdrijf)
Niet opzettelijk begaan → hechtenis van maximaal 1 jaar/
een geldboete van max. de 5^e categorie (overtreding)
(art. 12 EVN jo. art. 27.1 EVN jo. art. 33 WBES)

Het is verboden specimens van een beschermd plantensoort:

- uit te steken
- te plukken
- te verzamelen
- af te snijden
- te ontwortelen
- te beschadigen
- te vernielen.

(bv. pokhout (wayaká), zee gras, orchideeën, cactussoorten)

EVN
Art. 12

Opzettelijk begaan → gevangenisstraf van maximaal 4 jaar/
een geldboete van maximaal de 6e categorie (misdrijf)
Niet opzettelijk begaan → hechtenis van maximaal 1 jaar/
een geldboete van max. de 5^e categorie (overtreding)
(art. 12 EVN jo. art. 27.1 EVN jo. art. 33 WBES)

Stichting Nationale Parken Bonaire (STINAPA Bonaire) is aangesteld als beheerder van de natuurparken van Bonaire.	EN Art. 23
Het beheer van de natuurparken wordt bij overeenkomst geregeld tussen het bestuurscollege en STINAPA Bonaire.	EN Art. 24
STINAPA is bevoegd aanwijzingen te geven in het belang van de bescherming van het natuurpark. <u>Opvolgen instructies STINAPA</u> Iedereen is verplicht de instructies -die door STINAPA worden gegeven in het belang van de bescherming van een natuurpark- precies op te volgen.	EVN Art. 8.6
<p>Opzettelijk begaan → gevangenisstraf van maximaal 4 jaar/ een geldboete van maximaal de 6^e categorie (misdrijf) Niet opzettelijk begaan → hechtenis van maximaal 1 jaar/ een geldboete van max. de 5^e categorie (overtreding) (art. 8.6 EVN jo. art. 27.1 EVN jo. art. 33 WBES)</p>	

ENTREE VAN DE NATUURPARKEN

<p><u>Entreegeld / gebruiksvergoeding</u> Het is verboden gebruik te maken van een natuurpark of een natuurpark te betreden zonder het entreegeld (gebruiksvergoeding) te betalen.</p>	<p>EN Art. 2 Art. 3 EO Art. 2.1</p>
<p>Hechtenis van maximaal 1 maand/ een geldboete van maximaal 2800 dollar (overtreding) (art.2 EN of art. 2.1 EO jo. art. 10.4 EVN jo. art 27.3 EVN)</p>	
<p>STINAPA ontvangt de gebruiksvergoedingen.</p>	<p>EN Art. 4.1</p>
<p>Het betaald hebben van de gebruiksvergoeding, moet blijken uit een (door of namens STINAPA te verstrekken) betalingsbewijs.</p>	<p>EN Art. 4.2</p>
<p>De vergoeding kan worden betaald bij:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ het kantoor van STINAPA ▪ personen of bedrijven die faciliteiten aanbieden voor het gebruik van een natuurpark (bv. een duikschool) ▪ andere door STINAPA aangewezen plaatsen 	<p>EN Art. 4.3</p>
<p>Personen of bedrijven die faciliteiten aanbieden voor het gebruik van het natuurpark moeten per keer ten minste een voorraad betalingsbewijzen bij STINAPA kopen. Deze voorraad is gebaseerd op het verwachte aantal gebruikers in een week. Betalingsbewijzen die verkeerd zijn ingevuld of die niet aan gebruikers zullen worden gegeven, kunnen met toestemming van STINAPA, worden ingewisseld voor nieuwe betalingsbewijzen.</p>	<p>EN Art. 5.1 Art. 5.2</p>
<p>Het betalingsbewijs bestaat uit:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Een kwitantie met een nummer (Geldigheid: 1 dag) 2. Een kwitantie en een penning (met hetzelfde nummer) De kwitantie en de penning moeten op het zelfde moment aan de gebruiker worden afgegeven. (Geldigheid: 1 kalender jaar) 	<p>EN Art. 6.1 Art. 6.3</p>
<p>Een betalingsbewijs mag niet worden overgedragen aan een ander.</p>	<p>EN Art. 6.2</p>
<p>STINAPA ontvangt -wanneer STINAPA hierom vraagt- kopieën van de kwitanties van degene (bv. een duikschool) die de betalingsbewijzen heeft verstrekt.</p>	<p>EN Art. 6.4</p>
<p>De gebruiker van een natuurpark moet de penning goed zichtbaar dragen.</p>	<p>EN Art. 6.5</p>
<p>De gebruiker van een natuurpark is verplicht de penning ede kwitantie te laten zien. Indien er geen penning is verstrekt is de kwitantie voldoende.</p>	<p>EN Art.6.6</p>

<p>Voor de toegang tot het onderwaterpark wordt er geen vergoeding geëist van:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ internationaal en inter-insulair scheepvaartverkeer ▪ personen jonger dan 12 jaar ▪ ingezetenen van Bonaire (dit moet men kunnen aantonen) ▪ personen die niet langer dan 24 uur op Bonaire verblijven (dit moet men kunnen aantonen) <p>! <u>Duikers</u> moeten altijd betalen.</p>	<p>EO Art. 2.2 t/m 2.4</p>
---	------------------------------------

VERBODEN ACTIVITEITEN IN EEN NATUURPARK

<p><u>Verboden handelingen in een natuurpark</u> Het is verboden -zonder vergunning van het bestuurscollege- in een natuurpark de volgende handelingen te verrichten:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ontginnen, verlagen, afgraven, ophogen of egaliseren van gronden ▪ beschadigen, verwijderen of vernietigen van natuurlijke vegetatie ▪ verwijderen van zand of stenen ▪ aanleggen van wegen, kaden, pieren, aanlegplaatsen, kanalen, dammen of andere bouwwerken ▪ gebruik van voertuigen buiten de daarvoor opengestelde wegen en paden ▪ gebruik van modelvliegtuigen of modelmotorvaartuigen ▪ storten van afval ▪ lozen van ongezuiverd afvalwater, chemische of biologische stoffen die schadelijk kunnen zijn voor het milieu ▪ gebruik van bestrijdingsmiddelen of kunstmest ▪ verstoren van de waterhuishouding ▪ aanleggen van open vuur ▪ geluidshinder veroorzaken ▪ dieren of planten binnen het park brengen (met uitzondering van huisdieren op de daartoe aangewezen plaatsen) ▪ binnengaan van aangegeven broedgebieden of bijzondere reservaten ▪ voeren van dieren	EN Art. 8
<p>Opzettelijk begaan → gevangenisstraf van maximaal 4 jaar/ een geldboete van maximaal de 6^e categorie (misdrijf) Niet opzettelijk begaan → hechtenis van maximaal 1 jaar/ een geldboete van max. de 5^e categorie (overtreding) (art. 8 EN jo. art. 10.1. EVN jo. art. 27.1 jo. art. 33 WBES)</p>	
<p><u>Verboden handelingen in bufferzones</u> Het is verboden -zonder vergunning van het bestuurscollege- in bufferzones de volgende handelingen te verrichten: (Een bufferzone is een gebied gelegen aan de grens van een natuurpark)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ontginnen, verlagen, afgraven, ophogen of egaliseren van gronden ▪ beschadigen, verwijderen of vernietigen van natuurlijke vegetatie, tenzij dit nodig is voor het onderhoud van wegen of paden of voor traditionele landbouw ▪ aanleggen van wegen, kaden, pieren, aanlegplaatsen, kanalen, dammen of andere bouwwerken ▪ storten van afval ▪ lozen van ongezuiverd afvalwater, chemische of biologische stoffen die schadelijk kunnen zijn voor het milieu ▪ gebruik van bestrijdingsmiddelen of kunstmest ▪ verstoren van de waterhuishouding ▪ aanleggen van open vuur als dit gevaarlijk kan zijn voor de natuurlijke vegetatie van het natuurpark	EN Art. 9

Opzettelijk begaan → gevangenisstraf van maximaal 4 jaar/
een geldboete van maximaal de 6^e categorie (misdrijf)
Niet opzettelijk begaan → hechtenis van maximaal 1 jaar/
een geldboete van max. de 5^e categorie (overtreding)
(art. 9 EN jo. art. 10.1. EVN jo. art. 27.1 jo. art. 33 WBES)

<p><u>Het is verboden -zonder vergunning van het bestuurscollege- activiteiten te verrichten, te doen verrichten of toe te staan:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ die ernstige schadelijke gevolgen kunnen hebben voor de natuur of natuurwaarden ○ die het landschap ernstig kunnen ontsieren. 	<p>EVN Art. 16.1</p>
<p>→ <u>Het betreft de volgende activiteiten:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ de aanleg, wijziging of uitbreiding van: <ul style="list-style-type: none"> - een zeehaven; - een luchtvaartterrein; - een pier die met land is verbonden en buiten een haven is gelegen voor het laden en lossen van schepen groter dan 500 gross tons (GT); - een kunstmatig strand; - een jachthaven; - een uitwatering in zee; - een inrichting voor aquacultuur; - een buisleiding met een diameter van meer dan 20 cm. voor het transporteren van gas, olie of chemicaliën over een lengte van meer dan 500 m; - het tracé van een bovengrondse hoogspanningsleiding met een spanning van 30 kilovolt of meer en over een lengte van 3 kilometer of meer; - een golfbaan en andere recreatieve of toeristische faciliteiten met een oppervlakte van 8 hectare of meer; - terreinen en bouwwerken voor verblijfsaccommodatie van 10 kamers of meer, in bufferzones van natuurparken en in gebieden die bestemd zijn voor landschap- of natuurbehoud of ecologische en milieuhygiënische doeleinden (bij of krachtens de Eilandsverordening ruimtelijke ontwikkelingsplanning Bonaire of een hiervoor in de plaats tredende verordening); - wijziging in de ligging, verlenging of verbreding van een start- of landingsbaan; ▪ de oprichting, wijziging of uitbreiding van een inrichting of constructie bestemd voor: <ul style="list-style-type: none"> - het ontzilten van zeewater of voor het onttrekken van warmte of kou aan zeewater, wanneer dit wordt gedaan bij een hoeveelheid water van 70m³ of meer; - de opslag van aardolie, aardgas, petrochemische of chemische producten met een opslagcapaciteit van 2000 ton of meer; 	<p>EN Art. 21.1</p>

- de raffinage van aardolie;
- de fabricage van chemische producten en de aanleg van de daarbij behorende infrastructuur;
- de productie van elektriciteit, stoom of warmte met een vermogen van 5 megawatt of meer;
- het verbranden, verwerken of storten van afvalstoffen met een capaciteit van 2.000 ton per jaar of meer;
- het reinigen van afvalwater met een capaciteit van 1.000 inwonerequivalenten of meer;

- de winning dan wel wijziging of uitbreiding van de winning van oppervlakedelfstoffen, de ophoging of ander gebruik van de zeebodem over een oppervlakte van 0,25 hectare of meer;

- de infiltratie van water in de bodem of onttrekking van grondwater aan de bodem en de wijziging of uitbreiding van bestaande infiltraties of onttrekkingen, wanneer dit een hoeveelheid water betreft van 100 m³ of meer;

- de winning van aardolie, aardgas of andere delfstoffen;

- de ontgroning dan wel wijziging of uitbreiding van de ontgroning over een oppervlakte van 1 hectare of meer;

- de winning dan wel wijziging of uitbreiding van de winning van oppervlakedelfstoffen op een winplaats van 5 hectare of meer of een aantal winplaatsen die bij elkaar in de buurt liggen met een gezamenlijke oppervlakte van 5 hectare of meer.

Opzettelijk begaan → gevangenisstraf van maximaal 4 jaar/
een geldboete van maximaal de 6^e categorie (misdrijf)
Niet opzettelijk begaan → hechtenis van maximaal 1 jaar/
een geldboete van max. de 5^e categorie (overtreding)
(art. 21 EN jo. art. 16.1 EVN jo. art. 27.2 EVN jo. art. 33 WBES)

<p>Milieu-effectrapport</p> <p>→ Voor het aanvragen van een vergunning voor de hierboven genoemde handelingen is een <u>milieu-effectrapport</u> vereist. Dit rapport moet voldoen aan de daarvoor gestelde eisen. (zie: annex II Eilandsbesluit natuurbeheer Bonaire)</p> <p>→ Er is <u>geen</u> milieu-effectrapport nodig wanneer:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ er voor een (voorgenomen, voortdurende of herhaalde) activiteit al eerder een rapport is opgemaakt en een nieuwe rapportage geen nieuwe gegevens kan bevatten, ○ de activiteit direct moet doorgaan vanwege een gebeurtenis die de openbare orde ernstig heeft verstoord of dreigt te verstoren -waarbij het leven, het welzijn van vele personen, het milieu of grote materiële belangen- ernstig worden bedreigd of geschaad, ○ op het moment dat deze bepaling van kracht wordt, de voorbereidingen voor de voorgenomen activiteit al zó ver gevorderd zijn, dat het opmaken van een rapport volgens het bestuurscollege niet meer kan worden verlangd. <p>→ Als de aanvraag voor een vergunning door het bestuurscollege wordt goedgekeurd, wordt door het bestuurscollege bij het vaststellen van dit besluit een datum gepland om het besluit te evalueren._</p> <p>-> Deze evaluatie wordt door het bestuurscollege samen met de vergunninghouder gedaan. Er wordt gelet op de feitelijke gevolgen voor het milieu, die door de ondernomen activiteit zijn ontstaan.</p> <p>-> Om de nadelige gevolgen voor het milieu -als gevolg van een ondernomen activiteit- te beperken, neemt het bestuurscollege (ná de eilandelijke commissie hierover gehoord te hebben), wanneer dit nodig is extra maatregelen.</p>	<p>EN Art. 21.2 Art. 21.3</p>
---	---------------------------------------

<p>Het is verboden om in een natuurpark de volgende jachtmiddelen bij zich te hebben:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ geweren ▪ pistolen ▪ katapults ▪ strikken ▪ andere jachtmiddelen <p>! STINAPA mag jachtmiddelen bij zich hebben, wanneer deze worden gebruikt voor het beheer van het park.</p>	<p>EN art. 10</p>
<p>Hechtenis van maximaal 1 maand/ een geldboete van maximaal 2800 dollar (overtreding) (art.10 EN jo art. 10.4 EVN jo. art 27.3 EVN)</p>	

ALGEMENE REGELS ONDERWATERPARK

Onderwaterpark

Het onderwaterpark omvat de zee rond Bonaire en Klein Bonaire vanaf de hoogwaterlijn tot zestig meter diepte. Het park is in 1979 ingesteld en omvat 2600 hectare koraalrif, zee gras- en mangrovevegetaties. Het Lac en Klein Bonaire maken ook deel uit van het onderwaterpark.

In 1999 ontving het onderwaterpark de status van nationaal park van de Nederlandse Antillen. Het onbewoonde eilandje Klein Bonaire werd in 2001 als wettelijk beschermd natuurgebied aan het onderwaterpark toegevoegd. Het onderwaterpark heeft sinds september 2012 de status van Nederlands nationaal park gekregen.

Het Lac en Klein Bonaire zijn tevens beschermde watergebieden in het onderwaterpark bij het verdrag van Ramsar.

<u>Kiten</u> Het is verboden zich aangeliend aan een vlieger of aan een soortgelijk voorwerp (bv. een kite) voort te bewegen op of boven de wateren van het onderwaterpark, binnen 75 meter van de kust –met uitzondering van de door STINAPA aangewezen plaatsen-. Kiten is ook verboden op of boven de wateren van het Lac.	EO Art. 3.3 Art. 39
Hechtenis van maximaal 1 maand/ een geldboete van maximaal 2800 dollar (overtreding) (art. 3 EO jo art. 10.4 EVN jo. art 27.3 EVN)	
<u>Lozen van afval</u> Het is verboden -zonder vergunning van het bestuurscollege- afvalwater, biologische of chemische middelen, die schadelijk kunnen zijn voor het milieu of de fysische samenstelling van het water kunnen wijzigen, direct of indirect in de wateren te storten, te lozen, te lekken of te doen of laten geraken.	EO Art. 4
Opzettelijk begaan → gevangenisstraf van maximaal 4 jaar/ een geldboete van maximaal de 6 ^e categorie (misdrijf) Niet opzettelijk begaan → hechtenis van maximaal 1 jaar/ een geldboete van max. de 5 ^e categorie (overtreding) (art. 4 EO jo. art. 10.1 EVN jo art. 27.1 EVN jo. art. 33 WBES)	
<u>Ankeren</u> Het is verboden te ankeren in de wateren van het onderwaterpark. Dit verbod geldt niet voor: <ul style="list-style-type: none"> ▪ boten met een totale lengte van maximaal 4 meter, als deze worden gebruikt voor de visserij en een koraalsteen gebruiken als anker. ▪ een gedeelte van de baai van Kralendijk: ▪ tussen de pier tegenover het pand gelegen aan de Kaya J. N.E. Craane nr. 12 ▪ (GPS coördinaten: 12°09'00.72"N-68°16'39.7"W) Zie kaart blz. 72.	EO Art. 5

<ul style="list-style-type: none"> ▪ NB. Er mag hier pas worden geankerd nadat de havenmeester hiervoor schriftelijke toestemming heeft gegeven en STINAPA hiervan in kennis is gesteld. ▪ boten die onmiddellijk moeten ankeren om gevaar voor personen en de boot te voorkomen. De bemanningsleden van deze boten mogen alleen het water ingaan als dit nodig is om een gevaarlijke situatie te voorkomen. 	EO Art. 5
Opzettelijk begaan → gevangenisstraf van maximaal 4 jaar/ een geldboete van maximaal de 6 ^e categorie (misdrijf) Niet opzettelijk begaan → hechtenis van maximaal 1 jaar/ een geldboete van max. de 5 ^e categorie (overtreding) (art. 5 EO jo. art. 10.1 EVN jo art. 27.1 EVN jo. art. 33 WBES)	
<p><u>Verwijderen van objecten uit het onderwaterpark</u> Het is verboden -zonder vergunning van het bestuurscollege- objecten die aan de bodem of aan de bodembegroeiing van het onderwaterpark vastzitten, te verwijderen of te verzamelen.</p>	EO Art.6
Opzettelijk begaan → gevangenisstraf van maximaal 4 jaar / een geldboete van maximaal de 6 ^e categorie (misdrijf) Niet opzettelijk begaan → hechtenis van maximaal 1 jaar/ een geldboete van max. de 5 ^e categorie (overtreding) (art. 6 EO jo. art. 10.1 EVN jo art. 27.1 EVN jo. art. 33 WBES)	
<p><u>Afzinken van objecten</u> Het is verboden -zonder vergunning van het bestuurscollege- vaartuigen of andere voorwerpen die niet van nature in het onderwaterpark voorkomen, in het water te laten afzinken.</p>	EO Art. 7
Opzettelijk begaan → gevangenisstraf van maximaal 4 jaar/ een geldboete van maximaal de 6 ^e categorie(misdrijf) Niet opzettelijk begaan → hechtenis van maximaal 1 jaar/ een geldboete van max. de 5 ^e categorie (overtreding) (art. 7 EO jo. art. 10.1 EVN jo art. 27.1 EVN jo. art. 33 WBES)	
<p><u>Gebruik handschoenen</u> Het is voor duikers verboden gebruik te maken van handschoenen. Dit verbod geldt niet voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ het vangen, verzamelen en doden van de lionfish (zie art. 19.1 EN) Een ontheffing van dit verbod kan worden verleend als: <ul style="list-style-type: none"> ▪ hier medische redenen voor zijn. Een verklaring van een dokter is nodig. 	EO Art. 8
Hechtenis van maximaal 1 maand/ een geldboete van maximaal 2800 dollar (overtreding) (art. 8 EO jo art. 10.4 EVN jo. art 27.3 EVN)	

<p><u>Reservaten (kaart blz. 72)</u> Er zijn twee reservaten in het onderwaterpark:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ het als zodanig gemarkeerde gedeelte gelegen tussen: Boka Slagbaai (GPS coördinaten:12°15'51.49"N-68°24'52.11"W) en Playa Frans (GPS coördinaten:12°14'48.75"N-68°24'53.01"W) ▪ het als zodanig gemarkeerde gedeelte gelegen tussen: Landhuis Karpata (GPS-coördinaten:12°13'10.77" N-68°21'09.85"W) en de strekdam voor de ingang van het Gotomeer (GPS-coördinaten:12°13'12.89"N-68°22'29.69"W) <p>! Het is verboden zich er -zonder vergunning van het bestuurscollege- te bevinden. (mag niet zwemmen, duiken etc.) ! Er mag wel worden gevist met traditionele vismaterialen* en er mag doorheen worden gevaren. * Traditionele vismaterialen zijn: vislijnen, hengels en door STINAPA goedgekeurde en als zodanig gecertificeerde werp- en treknetten)</p>	EO Art. 3
<p>Opzettelijk begaan → gevangenisstraf van maximaal 4 jaar/ een geldboete van maximaal de 6^e categorie(misdrijf) Niet opzettelijk begaan → hechtenis van maximaal 1 jaar/ een geldboete van max. de 5^e categorie (overtreding) (art. .3 EO jo art. 10.1 EVN jo. art. 33 WBES)</p>	

<p><u>Visreservaten (kaart blz. 73)</u> Er zijn twee visreservaten binnen het onderwaterpark:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Het (als zodanig gemarkeerde) gedeelte van het onderwaterpark gelegen tussen Punt'i Waya (Poort van Hato) (GPS coördinaten: 12°10'53.81"N-68°17'38.50"W en 12°10'52.20"N-68°17'41.98"W) tot de ingang van de jachthaven van Harbour Village Beach Resort. (GPS coördinaten: 12°09'46.92"N 68°17'10.89"W en 12°09'47.22"N 68°17'17.29"W) ▪ Het (als zodanig gemarkeerde) gedeelte van het onderwaterpark gelegen tussen de pier bij Playa Chachacha (GPS coördinaten: 12°08'46.16"N-68°16'35.46"W en 12°08'44.92"N-68°16'41.21"W) tot de ingang van de jachthaven van Plaza Resort (GPS coördinaten: 12°08'07.62"N-68°16'42.53"W en 12°08'13.70"N-68°16'47.15"W) <p>! Het is verboden om in een visreservaat te vissen, op welke manier dan ook. ! Schadelijke soorten (lionfish) mogen wel worden gevangen.</p>	<p>EO Art. 13</p>
<p>Opzettelijk begaan → gevangenisstraf van maximaal 4 jaar/ een geldboete van maximaal de 6^e categorie (misdrijf) Niet opzettelijk begaan → hechtenis van maximaal 1 jaar/ een geldboete van max. de 5^e categorie (overtreding) (art. 13 EO jo. art. 10.1 EVN jo. art. 27.1 EVN jo. art. 33 WBES)</p>	

<p><u>Vaarsnelheid</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Het is verboden om buiten het met boeien aangegeven kanaal Cai-Sorobon, met een motorboot sneller dan 2 zeemijlen per uur te varen. ▪ Het is verboden om binnen het met boeien aangegeven kanaal Cai-Sorobon, met een motorboot sneller dan 4 zeemijlen per uur te varen. <p>! Deze verboden gelden niet voor vaartuigen die worden gebruikt voor rechtshandhaving of reddingsoperaties.</p>	<p>EO Art. 37</p>
<p>Hechtenis van maximaal 1 maand/ een geldboete van maximaal 2800 dollar (overtreding) (art. 37 EO jo art. 10.4 EVN jo. art 27.3 EVN)</p>	
<p><u>Jet ski's</u></p> <p>Het is verboden in de wateren van het Lac te varen met jet ski's.</p>	<p>EO Art. 38</p>
<p>Hechtenis van maximaal 1 maand/ een geldboete van maximaal 2800 dollar (overtreding) (art. 38 EO jo art. 10.4 EVN jo. art 27.3 EVN)</p>	
<p><u>Kiten</u></p> <p>Het is verboden om zich aan een vlieger of aan een ander soortgelijk voorwerp (bv. kite) zich voort te bewegen/zich te verplaatsen op of boven de wateren van het Lac.</p>	<p>EO Art. 39</p>
<p>Hechtenis van maximaal 1 maand/ een geldboete van maximaal 2800 dollar (overtreding) (art. 39 EO jo art. 10.4 EVN jo. art 27.3 EVN)</p>	

<p><u>Compressoren:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Compressoren voor het vullen van duikflessen voor de duiksport moeten op een zodanige manier worden uitgerust en onderhouden dat de kwaliteit van de samengeperste lucht of andere gasmengsels altijd voldoet aan de volgende waarden: <p style="text-align: center;">Samengeperste lucht met 20 tot 22 procent zuurstof(O₂) mag geen grotere verontreiniging bevatten dan:</p> <p>Koolstofdioxide(CO₂): 500 ppm Koolstofmonoxide(CO): 15 ppm Olie en deeltjes: 5 mg/m³ Geur: geen</p> 	<p>EO Art.16.1</p>
<p><u>Luchtkwaliteit:</u></p> <p>Duikbedrijven moeten eens per kwartaal de luchtkwaliteit laten onderzoeken.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ Dit moet worden gedaan door een kundige instelling. ➔ Een duikbedrijf moet de schriftelijke rapporten van deze onderzoeken afgeven, wanneer een door het bevoegd gezag aangewezen instantie hierom vraagt. ➔ De rapporten moeten minstens 2 jaar binnen het duikbedrijf worden bewaard. 	<p>EO Art. 16.2</p>
<p><u>Duikflessen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Duikflessen die een buitendiameter hebben van meer dan 5 centimeter en een lengte van meer dan 60 centimeter en die gebruikt worden door een duiker of duikbedrijf mogen alleen met perslucht of andere gassen worden gevuld als de drukvaten een geldig keurmerk hebben. Dit keurmerk moet zijn afgegeven door of namens het stoomwezen te Curacao, of een door het Stoomwezen goedgekeurde instantie of bedrijf. 	<p>EO Art. 16.3</p>
<p><u>Aan boord van een duikboot moet zich bevinden:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Reddingsmiddelen en veiligheidsmiddelen zoals voorgeschreven door de havenmeester bij registratie van het vaartuig ▪ zuurstofbeademingsapparatuur ▪ een EHBO-does 	<p>EO Art. 17</p>

<p><u>Vergoeding</u> Bedrijven of personen die een zaak hebben als bedoeld in artikel 2 van de Vestigingsregeling voor bedrijven (A.B. 1991, no. 29) en diensten, voorzieningen of faciliteiten aanbieden, waarbij gebruik wordt gemaakt van het onderwaterpark, moeten hiervoor een vergoeding betalen.</p> <p><u>Informatie onderwaterpark</u> Deze bedrijven zijn verplicht hun klanten te informeren over de wettelijke regels, beheersmaatregelen en aanwijzingen die gelden in het onderwaterpark of hun klanten informatie van STINAPA beschikbaar te stellen.</p> <p><u>Zwemlessen</u> Voor het geven van zwemlessen hoeft door het bedrijf geen vergoeding te worden betaald.</p>	EO Art. 19
---	---------------

<p><u>Aanleggen van een meerboei</u> Het is verboden -zonder vergunning van het bestuurscollege- in het onderwaterpark een meerboei aan te leggen. ! Dit verbod geldt niet voor STINAPA en door STINAPA aangewezen personen.</p> <p><u>Voorwaarden vergunning</u> Een vergunning voor het aanleggen van een meerboei in het onderwaterpark wordt alleen afgegeven als aan de volgende voorwaarden is voldaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ een vergunning voor een niet-commerciële doeleinden: de aanvrager moet zijn ingeschreven in het bevolkingsregister van Bonaire ▪ een vergunning voor commerciële doeleinden: de aanvrager moet een vestigingsvergunning hebben en zijn ingeschreven bij de Kamer van Koophandel ▪ het vaartuig waarvoor de meerboei gebruikt zal worden, moet eigendom zijn van de aanvrager, geregistreerd zijn bij de havenmeester en een NB nummer hebben. <p>Vergunningen worden alleen verleend voor meerboeien die gelegen zijn aan de westkust, in het gebied tussen Barkadera (GPS coördinaten: 12°12'01.58"N-68°18'32.47"W) en Punt Vierkant (GPS coördinaten: 12°06'42.96"N-68°17'47.10"W) Zie kaart blz. 74.</p>	<p>EO Art. 20</p>
<p>Opzettelijk begaan → gevangenisstraf van maximaal 4 jaar / een geldboete van maximaal de 6^e categorie (misdrif) Niet opzettelijk begaan → hechtenis van maximaal 1 jaar / een geldboete van max. de 5^e categorie (overtreding) (art. 20 EO jo. art. 10.1 EVN jo. art. 27.1 EVN jo. art. 33 WBES)</p>	
<p><u>Aanleg:</u> Bij de aanleg van meerboeien zijn alleen boeien toegestaan die zijn goedgekeurd en zijn aangelegd door of onder toezicht van STINAPA.</p>	<p>EO Art. 21</p>
<p><u>Wanneer is een vergoeding vereist?</u> Voor het gebruiken van een meerboei moet een vergoeding worden betaald (zie Annex I EO)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Voor het gebruiken van een meerboei in het gebied tussen Karel's Pier (GPS coördinaten: 12°09'06.26"N-68°16'41.40"W) en de jachthaven Harbour Village Resort (GPS coördinaten: 12°09'44.68"N-68°17'09.11"W) moet een vergoeding worden betaald. Zie kaart blz. 75. ▪ STINAPA is eigenaar van deze meerboei of iemand anders is namens STINAPA de eigenaar. 	<p>EO Art. 22 Art. 23 Art. 25.1</p>

<p><u>Wanneer is geen vergoeding vereist?</u> Er hoeft geen vergoeding te worden betaald voor het gebruiken van in het onderwaterpark gelegen meerboeien, wanneer: STINAPA de eigenaar is van de meerboei en de meerboei bedoeld is voor openbaar gebruik, voor boten met een lengte van maximaal 13 m, met een maximaal gebruik van 2 uur.</p> <p><u>Afmeren bij een meerboei</u> Het is verboden bij een meerboei (zoals hierboven omschreven) tegelijkertijd af te meren:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ meer dan 1 vaartuig -langer dan 4 meter- óf ▪ meer dan 3 vaartuigen -kleiner dan 4 meter- 	<p>EO Art. 22 Art. 23 Art. 25.1</p>
<p>Hechtens van maximaal 1 maand / een geldboete van maximaal 2800 dollar (overtreding) (art. 23 EO jo art. 10.4 EVN jo. art 27.3 EVN)</p>	
<p>Het is verboden een meerboei te gebruiken voor schepen die langer dan 18 meter zijn.</p>	<p>EO Art. 24</p>
<p>Hechtens van maximaal 1 maand / een geldboete van maximaal 2800 dollar (overtreding) (art. 24 EO jo art. 10.4 EVN jo. art 27.3 EVN)</p>	
<p>Het is verboden in het gebied tussen de GPS coördinaten: 12°07'49.22"N-68°17'05.60"W en de GPS coördinaten: 12°08'01.85"N-68°16'53.70"W, schepen met een mast- of opbouwhoogte van meer dan 4 meter aan te meren aan de meerboeien bij de duikplaatsen Windsock en Noord Belnem.</p>	<p>EO Art. 25.2</p>
<p>Hechtens van maximaal 1 maand / een geldboete van maximaal 2800 dollar (overtreding) (art. 25.2 EO jo art. 10.4 EVN jo. art 27.3 EVN)</p>	
<p><u>Drijflijn</u> Het is verboden de drijflijn die vast zit aan een meerboei, rechtstreeks aan een vaartuig vast te maken.</p>	<p>EO Art. 26.1</p>
<p>Hechtens van maximaal 1 maand / een geldboete van maximaal 2800 dollar (overtreding) (art. 26.1 EO jo art. 10.4 EVN jo. art 27.3 EVN)</p>	
<p><u>Voor het vastmaken van een schip aan een meerboei moet vanaf het eerste vaartuig minimaal 6 meter eigen lijn worden gebruikt of worden uitgevierd.</u> STINAPA kan beslissen aan welke meerboeien met een kortere eigen lijn mag worden afgemeerd.</p>	<p>EO Art. 26.2</p>
<p><u>Personen die visserij als hun beroep uitvoeren, die een verzoek indienen voor de aanleg van een meerboei, hoeven geen leges en kosten te betalen voor het aanleggen van een meerboei.</u> ! Dit geldt alléén als het een vaartuig betreft dat niet langer is dan 7 meter en een vermogen van niet meer dan 25 pk heeft.</p>	<p>EO Art. 27</p>

PIEREN EN ANDERE BOUWCONSTRUCTIES IN HET ONDERWATERPARK

Het is verboden- zonder vergunning van het bestuurscollege- in, op of boven het onderwaterpark, de hieronder vermelde constructies aan te leggen, uit te breiden, te renoveren of het groot onderhoud ervan te verzorgen:

- pieren
- trappen
- ladders
- overhangende constructies
- platforms
- drijvende steigers
- andere bouwwerken

Vergoeding

Voor het gebruiken van één of meer van de bovengenoemde constructies moet een vergoeding worden betaald door de vergunninghouder (of zijn rechtsopvolger).

Vergunning

Een vergunning voor een bovengenoemde constructie wordt alleen verleend voor pieren gelegen aan de westkust van Bonaire, tussen Punt'i Waya of de Poort van Hato (GPS coördinaten: 12°10'53.13"N-68°17'38.51"W) en Punt Vierkant (GPS coördinaten: 12° 6'42.96"N-68°17'47.10"W) Zie kaart blz. 75.

Een vergunning wordt alleen verleend als de pier met behulp van geheide pijlers met de ondergrond verbonden of verankerd is.

Het aanleggen van een pier is alleen toegestaan:

- als dit nodig is voor het uitoefenen of runnen van een (als zodanig geregistreerd):
  - duikbedrijf
  - scheepsbouw- en reparatiebedrijf
  - havenbedrijf
- of als dit nodig is:
  - voor de uitvoering van beheerstaken door de beheerder
  - als openbare voorziening in beheer van het eiland

EO
Art. 28
t/m 33

Opzettelijk begaan → gevangenisstraf van maximaal 4 jaar /
een geldboete van maximaal de 6^e categorie (misdrijf)
Niet opzettelijk begaan → hechtenis van maximaal 1 jaar /
een geldboete van max. de 5^e categorie (overtreding)
(art. 28 EO jo. art. 10.1 EVN jo. art. 27.1 EVN jo. Art.33 WBES)

<p>Het is verboden -zonder vergunning van het bestuurscollege- in het onderwaterpark of grenzend aan het onderwaterpark een strand aan te leggen, aan te vullen of te doen ontstaan.</p>	<p>EO Art. 34</p>
<p>Opzettelijk begaan → gevangenisstraf van maximaal 4 jaar / een geldboete van maximaal de 6^e categorie (misdrijf) Niet opzettelijk begaan → hechtenis van maximaal 1 jaar / een geldboete van max. de 5^e categorie (overtreding) (art. 34 EO jo. art. 10.1 EVN jo. art. 27.1 EVN jo. Art.33 WBES)</p>	
<p><u>Vergunning</u> Voor het verlenen van een vergunning voor het aanleggen, aanvullen of doen ontstaan van een strand, moet aan de hieronder vermelde voorwaarden zijn voldaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ de eilandelijke commissie is gehoord ▪ de aanleg bedoeld is voor het bouwen van een verblijfsaccommodatie met meer dan 100 kamers op een plek aan zee ▪ het strand moet altijd vrij toegankelijk zijn ▪ er is geen strand in de directe omgeving ▪ het strand wordt aan drie kanten (niet aan de kant van het land) beschermd door een keermuur boven de hoogwaterlijn ▪ het zand is van dezelfde kwaliteit als het ter plekke aanwezige zeezand. <p>(Voor de <u>richtlijnen</u> voor het aanleggen of het aanvullen van stranden, zie: Annex II EO)</p> <p><u>Vergoeding</u> Voor het gebruiken van een aangelegd of aangevuld strand moet de vergunninghouder een vergoeding betalen.</p>	<p>EO Art. 35 Art. 36</p>

VISSERIJ EN ONDERWATERJACHTMIDDELEN

<p><u>Visserij</u> Het hele onderwaterpark en alle planten en dieren die erin voorkomen, is beschermd. Zonder vergunning mogen geen planten en dieren (levend of dood) uit het onderwaterpark worden gehaald. (EN art. 7) Er mag wel met traditionele vismaterialen in het onderwaterpark worden gevist (voor zover dit is toegelaten).</p>	
<p><u>Mechanisch onderwaterjachtmiddelen:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ een geweer of pistool dat onder werking van de Wapenwet BES valt (bv. speren) ▪ een geweer of pistool dat onderwater projectielen kan afschieten (door middel van samengeperste lucht of gas of op een andere manier) 	EO Art. 9.5
<p><u>Traditionele vismaterialen:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ vislijnen (liña) ▪ hengels ▪ door STINAPA goedgekeurde en als zodanig gecertificeerde werpnetten (tarai) en treknetten (reda) 	EN Art. 7.3
<p><u>Mechanische vismaterialen/explosieven</u> Het is verboden om in het onderwaterpark mechanische onderwater-jachtmiddelen of explosieven bij zich te hebben.</p>	EO Art. 9.1
Hechtenis van maximaal 1 maand / een geldboete van maximaal 2800 dollar (overtreding) (art.9.1 EO jo art. 10.4 EVN jo. art 27.3 EVN)	
<p><u>Speervissen -Handsperen/ pikhaken-</u> Het is verboden in het onderwaterpark met handsperen of pikhaken te jagen op zeedieren of daarmee zeedieren te vangen.</p>	EO Art.9.1*
Hechtenis van maximaal 1 maand / een geldboete van maximaal 2800 dollar (overtreding) (art.9.1 EO jo art. 10.4 EVN jo. art 27.3 EVN)	
<p><u>Gevangen zeedieren</u> Het is verboden om zeedieren die gevangen zijn met mechanische onderwaterjachtmiddelen, met explosieven, met handsperen of met pikhaken:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ bij zich te hebben ▪ te koop aan te bieden ▪ te vervreemden ▪ af te leveren ▪ te vervoeren 	EO Art.9.2*
Hechtenis van maximaal 1 maand / een geldboete van maximaal 2800 dollar (overtreding) (art. 9.2 EO jo art. 10.4 EVN jo. art 27.3 EVN)	

<p><u>Transport mechanische onderwaterjachtmiddelen</u> Het is verboden mechanische onderwaterjachtmiddelen over openbare grond of over openbaar water te transporteren.</p>	<p>EO Art.9.3*</p>
<p>Hechtenis van maximaal 1 maand / een geldboete van maximaal 2800 dollar (overtreding) (art. 8 EO jo art. 10.4 EVN jo. art 27.3 EVN)</p>	
<p><i>*De verboden in art. 9.1, 2 en 3 gelden (met uitzondering van explosieven) niet voor STINAPA en door STINAPA aangewezen personen bij het vangen, verzamelen en doden van schadelijke soorten (lionfish/boa constrictor).</i></p>	<p>EO Art. 9.6</p>
<p><u>Verkoop mechanische onderwaterjachtmiddelen</u> Het is verboden om mechanische onderwaterjachtmiddelen in een winkel (of bijbehorende ruimte):</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ter verkoop aan te bieden ▪ te verkopen ▪ een voorraad te hebben om te verkopen 	<p>EO Art. 9.4</p>
<p>Hechtenis van maximaal 1 maand / een geldboete van maximaal 2800 dollar (overtreding) (art. 9.4 EO jo art. 10.4 EVN jo. art 27.3 EVN)</p>	
<p><u>Fuiken</u> Het is verboden zonder vergunning van het bestuurscollege- in het onderwaterpark fuiken (kanasters) te gebruiken voor het vissen. Ze moeten ook zijn goedgekeurd en gewaarmerkt door STINAPA.</p>	<p>EO Art. 10.1</p>
<p><u>Fuiken, werpnetten, treknetten</u> Het is verboden in het onderwaterpark te vissen met werpnetten (tarai), treknetten (reda) en fuiken (kanasters), tenzij deze zijn goedgekeurd en gewaarmerkt door STINAPA.</p>	<p>EO Art. 10.2</p>
<p><u>Treknetten</u> Het is verboden met een treknet te vissen onder de pieren van Kralendijk en 20 meter daaromheen.</p>	<p>EO Art. 10.3</p>
<p>Hechtenis van maximaal 1 maand / een geldboete van maximaal 2800 dollar (overtreding) (art. 10.1, 10.2 of 10.3 EO jo art. 10.4 EVN jo. art 27.3 EVN)</p>	
<p><u>Snorkelend vissen met vislijnen (kaart blz. 76)</u> Het is verboden in het onderwaterpark snorkelend met een vislijn (liña) te vissen.</p> <p>! Dit mag wél in:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ het gebied tussen Punt Vierkant (GPS-coördinaten:12°06'42.96"N-68°17'47.10"W) ▪ en de ingang van de jachthaven van Plaza Resort (GPS-coördinaten:12°08'6.11"N-68°16'46.43"W) ▪ het gebied tussen Playa Chachacha (GPS-coördinaten:12°08'46.16"N-68°16'35.46"W) ▪ en de ingang van de jachthaven van Harbour Village Beach Resort (GPS-coördinaten:12°09'44.68"N-68°17'9.11"W) 	<p>EO Art. 10.4</p>
<p>Hechtenis van maximaal 1 maand / een geldboete van maximaal 2800 dollar (overtreding) (art. 10.4 EO jo art. 10.4 EVN jo. art 27.3 EVN)</p>	

De bescherming van dier- en plantensoorten op Bonaire is geregeld in de Eilandsverordening natuurbeheer Bonaire en in de Wet grondslagen natuurbeheer- en bescherming BES. Veel van de op Bonaire voorkomende dieren- en plantensoorten worden beschermd door (internationale) verdragen.

Het bestuurscollege van Bonaire kan onder bepaalde voorwaarden zelf ook aanwijzen welke dier- en plantensoorten beschermd moeten worden. (bv. vleermuizen en de sabal palm) (EVN art. 11.2)

Dit is belangrijk, omdat op Bonaire de situatie voor bepaalde soorten anders kan zijn dan in de rest van de regio of wereldwijd. Daarnaast kunnen eilandelijk beheersmaatregelen worden vastgesteld voor de beschermde soorten. (EVN art. 11.3)

Er is van zowel de internationaal als de eilandelijk beschermde dier- en plantensoorten van Bonaire een lijst samengesteld. Deze lijst vind je onder bijlage I.

Naast de regels met betrekking tot de beschermde soorten is het ook verboden om zonder vergunning van het bestuurscollege andere levende of dode dieren of planten en delen of producten hiervan uit een natuurpark mee te nemen. (Dit geldt niet voor de traditionele visserij in het onderwaterpark, voor zover dit is toegelaten en bijvoorbeeld voor het verwijderen van lionfish door STINAPA of door STINAPA aangewezen personen)

Beschermde dier- en plantensoorten, zijn alle dier- en plantensoorten die worden vermeld in:

- bijlage 1, CITES-verdrag
- bijlage 1, Bonn-Conventionie
- bijlage 1 en 2, SPAW-Protocol
- bijlage 1 Zeeschildpaddenverdrag

- Dier- en plantensoorten -die behoren tot de inheemse flora en fauna van Bonaire- kunnen door het Bestuurs-college worden aangewezen als beschermde dier- en plantensoorten (bij Eilandsbesluit houdende algemene maatregelen).

EVN
Art. 11.1

EVN
Art. 11.2

Voor alle hierboven beschreven beschermde dier- en plantensoorten en voor de soorten vermeld in bijlage 3 van het SPAW-Protocol kunnen beheersmaatregelen worden vastgesteld.

EVN
Art. 11.3

Beschermde plantensoort:

Het is verboden specimens van een beschermde plantensoort:

- uit te steken
- te plukken
- te verzamelen
- af te snijden
- te ontwortelen
- te beschadigen of
- te vernielen.

(bv. pokhout (wayaká) , zeegrass, orchideeën, bolcactus)

EVN
Art.12

<p>Opzettelijk begaan → gevangenisstraf van maximaal 4 jaar/ een geldboete van maximaal de 6^e categorie (misdrijf) Niet opzettelijk begaan → hechtenis van maximaal 1 jaar/ een geldboete van max. de 5^e categorie (overtreding) (art. 12 EVN jo. art. 27.1 EVN jo. art. 33 WBES)</p>	
<p>Beschermde diersoort: Het is verboden specimens van een beschermde diersoort:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ te vangen ▪ te doden ▪ te vernielen ▪ te verhandelen of ▪ te verzamelen. <p>(bv. flamingo, papegaavissen, alle schildpadden, prikichi, vleermuizen, karkó, kreeft)</p> <hr/> <p>Het is verboden om zomaar, zonder reden of zonder noodzaak, een dier van een beschermde diersoort:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ te verontrusten ▪ zijn nest, hol of voortplanting- of rustplaats te verstoren, te beschadigen of te vernielen ▪ zijn nest weg te nemen of te bemachtigen <hr/> <p>Het is verboden om levende dieren van een beschermde diersoort, bij of onder zich te hebben. (dit geldt niet voor lora's die onder toezicht van het bestuurscollege zijn geringd. Art. 23 EVN)</p> <hr/> <p>Het is verboden om eieren van dieren van een beschermde diersoort:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ opzettelijk te vernielen ▪ te rapen ▪ onder zich te hebben. 	<p>EVN Art. 13</p>
<p>Opzettelijk begaan → gevangenisstraf van maximaal 4 jaar/ een geldboete van maximaal de 6^e categorie (misdrijf) Niet opzettelijk begaan → hechtenis van maximaal 1 jaar/ een geldboete van max. de 5^e categorie (overtreding) (art. 13 EVN jo. art. 27.1 EVN jo. art. 33 WBES)</p>	
<p>Het is verboden om specimens van vreemde soorten (dit zijn niet-inheemse dier- en plantensoorten of genetisch gewijzigde dier- en plantensoorten) in de natuur uit te zetten.</p>	<p>EVN Art. 14</p>
<p>Opzettelijk begaan → gevangenisstraf van maximaal 4 jaar/ een geldboete van maximaal de 6^e categorie (misdrijf) Niet opzettelijk begaan → hechtenis van maximaal 1 jaar/ een geldboete van max. de 5^e categorie (overtreding) (art. 14 EVN jo. art. 27.1 EVN jo. art. 33 WBES)</p>	

<p>Er kunnen -bij eilandsbesluit, houdende algemene maatregelen- nadere regels worden vastgesteld voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ het vangen van en het jagen op dieren, van niet-beschermdediersoorten ▪ de middelen/materialen waarmee op dieren van niet-beschermdediersoorten wordt gejaagd of waarmee deze dieren worden gevangen. ▪ het kappen, verwijderen, snoeien, vernielen en rooien ▪ van planten van niet-beschermdediersoorten(bv. palu di neem). ▪ het bestrijden van dieren en planten die schadelijk kunnen zijn voor natuur of de natuurwaarden van Bonaire.	EVN Art. 17
---	----------------

<p>Schadelijke dier- en plantensoorten voor de natuur of de natuurwaarden van het eiland:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ rubberliaan/palu di lechi (<i>Cryptostegia grandiflora</i>) ○ lionfish (<i>Pterios spp.</i>) ○ boa constrictor (afgodslang) <p>Mogelijk schadelijk voor natuur of natuurwaarden is de volgende plantensoort:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Neem boom/ palu di neem (<i>Azadirachta indica</i>) <p>Om te voorkomen dat één van deze soorten zich verspreidt of zich vermeerdert kan het bestuurscollege de rechthebbende of hoofdgebruiker van een land of water verplichten de betreffende soort te verwijderen of andere passende maatregelen te treffen.</p> <p>Verwijdering gebeurt:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ mechanisch: in eerste instantie ○ chemisch: alleen met een vergunning van het bestuurscollege 	<p>EN Art. 19 Art. 20</p>
--	-----------------------------------

SPECIMENS VAN DIEREN OF PLANTEN

<p><u>Verwijderen specimens</u> (Specimens: levende of dode dieren of planten en alle delen van dieren en planten en producten hiervan) Het is verboden -zonder vergunning van het bestuurscollege- specimens van dieren of planten uit een natuurpark te verwijderen.</p> <p><u>Dit verbod geldt niet voor:</u></p> <p>1. Het met de hand of met traditioneel vismateriaal verzamelen van:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ vissen ▪ schaaldieren ▪ weekdieren <p>(voor zover dit is toegelaten*)</p> <p>2. Het -door STINAPA of door STINAPA aangewezen personen- verzamelen en verwijderen van:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ rubberliaan of palu di lechi (<i>Cryptostegia grandiflora</i>) ▪ lionfish (<i>Pterios spp.</i>) ▪ Boa Constrictor (afgodslang) <p>*Dit artikel heeft betrekking op het verwijderen van <u>alle</u> specimens, dus ook die van niet beschermde dier- en plantensoorten. In een visreservaat mag op geen enkele manier worden gevestigd.</p>	<p>EN Art. 7.1</p> <p>EN Art. 7.2 Art. 7.4 Art. 19.1</p>
<p>Opzettelijk begaan → gevangenisstraf van maximaal 4 jaar/ een geldboete van maximaal de 6^e categorie (misdrijf) Niet opzettelijk begaan → hechtenis van maximaal 1 jaar/ een geldboete van max. de 5^e categorie (overtreding) (art. 7.1 EN jo. art. 10.1 EVN jo. art. 27.1 EVN jo. art. 33 WBES)</p>	

Beschermdediersoort

Kreeften behoren tot de beschermde diersoorten op grond van artikel 11, lid 2, van de Eilandsverordening natuurbeheer Bonaire en de beschermde diersoorten waarvoor beheersmaatregelen gelden op grond van artikel 11, lid 3, van de Eilandsverordening natuurbeheer Bonaire.

Internationale verdragen**Spaw-Protocol**

Kreeften staan op de lijst van Bijlage 3 van het SPAW-protocol. Planten- en diersoorten op deze lijst moeten op een duurzaam niveau te worden gehandhaafd. De vangst en handel in (levende of dode) specimen van deze soorten moet worden gereguleerd.

Het is verboden kreeften waarvan de kop en romp samen kleiner is dan 12cm (carapaxlengte) óf eidragende kreeften:

- te vangen
- te doden
- onder zich te hebben
- te koop aan te bieden
- te verhandelen
- te vervoeren
- als cadeau te geven
- op voorraad te hebben voor verkoop of om af te leveren

EO
Art. 11.1

Opzettelijk begaan → gevangenisstraf van maximaal 4 jaar/
een geldboete van maximaal de 6^e categorie (misdrijf)
Niet opzettelijk begaan → hechtenis van maximaal 1 jaar/
een geldboete van max. de 5e categorie (overtreding)
(art. 11.1 EO jo. art. 11.3 EVN jo. art. 27.2 EVN jo. art. 33 WBES)

Het is verboden in het onderwaterpark kreeften te vangen, te doden of bij zich te hebben:

- buiten de periode van 1 november tot en met 30 april én
- buiten het gebied langs de noordoostkust en oostkust tussen Malmok (GPS coördinaten: 12°18'44.24"N-68°14'13.56"W) en de Willemstoren (GPS coördinaten:12°01'39.99"N-68°14'13.56"W) Zie kaart blz. 73.

EO
Art. 11.2

Opzettelijk begaan → gevangenisstraf van maximaal 4 jaar/
een geldboete van maximaal de 6^e categorie (misdrijf)
Niet opzettelijk begaan → hechtenis van maximaal 1 jaar/
een geldboete van max. de 5^e categorie (overtreding)
(art. 11.2 EO jo. art. 11.3 EVN jo. art. 27.2 EVN jo. art. 33 WBES)

Beschermde diersoort

Karkó (*Strombus gigas*, roze vleugelhoorn) behoort tot de beschermde diersoorten op grond van artikel 11, lid 2, van de Eilandsverordening natuurbeheer Bonaire en tot de beschermde diersoorten waarvoor beheersmaatregelen gelden op grond van artikel 11, lid 3, van de Eilandsverordening natuurbeheer Bonaire.

Internationale verdragen

Cites

De internationale handel in karkó is geregeld in het CITES-Verdrag, Annex II. Annex II van het CITES-verdrag bevat soorten die mogelijk met uitsterven worden bedreigd, maar dat nog niet zijn. Deze diers- en plantensoorten, waaronder ook de karkó, mogen alleen worden in- of uitgevoerd als er een CITES-vergunning voor is verleend. Zo gaat de hoeveelheid verhandelde dieren en planten niet ten koste van het voortbestaan van die soorten.

(zie ook: artikel 7 Wet grondslagen natuurbeheer- en bescherming BES)

Spaw-Protocol

De karkó staat op de lijst van Bijlage 3 van het SPAW-protocol. Planten- en diersoorten op deze lijst dienen op een duurzaam niveau te worden gehandhaafd. De vangst en handel in (levende of dode) specimen van deze soorten moet worden gereguleerd.

(zie ook: artikel 8 Wet grondslagen natuurbeheer- en bescherming BES)

Het is verboden karkó te verzamelen zonder vergunning van het bestuurscollege.

Een vergunning kan worden verleend als de Commissie natuurbeheer is gehoord en als aan de door de Commissie gestelde voorwaarden is voldaan.

EO
Art. 12

Opzettelijk begaan → gevangenisstraf van maximaal 4 jaar/
een geldboete van maximaal de 6^e categorie (misdrijf)
Niet opzettelijk begaan → hechtenis van maximaal 1 jaar/
een geldboete van max. de 5^e categorie (overtreding)
(art. 12 EO jo. art. 11.3 EVN jo. art. 27.2 EVN jo. art. 33 WBES)

Het is verboden specimen van karkó te vangen, te doden, te vernielen, te verhandelen of te verzamelen.

EVN
Art. 13

**Het is verboden zomaar, zonder reden of noodzaak, karkó te veront-
rusten, zijn nest, hol of voortplanting- of rustplaats te verstoren, te
beschadigen of vernielen, zijn nest weg te nemen of te bemachtigen.**

Het is verboden om levende karkó onder zich te hebben.

**Het is verboden om eieren van een karkó opzettelijk te vernielen,
te rapen of onder zich te hebben.**

Opzettelijk begaan → gevangenisstraf van maximaal 4 jaar/
een geldboete van maximaal de 6^e categorie (misdrijf)
Niet opzettelijk begaan → hechtenis van maximaal 1 jaar/
een geldboete van max. de 5^e categorie (overtreding)
(art. 13 EVN jo. art. 27.1 EVN jo. art. 33 WBES)

Beschermdediersoort

Zeeschildpadden (dikkopzeeschildpad, groene zeeschildpad, lederrug zeeschildpad en de karetschildpad) behoren tot de beschermde diersoorten op grond van artikel 11, lid 1, van de Eilandsverordening natuurbeheer Bonaire.

Internationale verdragen

Cites

De internationale handel in zeeschildpadden is geregeld in het CITES-Verdrag. (Annex I).

De handel in specimens van zeeschildpadden is verboden of aan zeer strenge voorschriften verbonden (artikel 7 Wet grondslagen natuurbeheer- en bescherming BES)

Spaw-Protocol

(artikel 8 Wet grondslagen natuurbeheer- en bescherming BES)

Zeeschildpadden staan op de lijst van Bijlage 2 van het SPAW-protocol. Het is verboden zeeschildpadden (of hun eieren, delen of producten) te vangen, onder zich te hebben, te doden, te verhandelen of te verontrusten (in het bijzonder tijdens periodes van voortplanting, broeden, migratie of andere periodes met biologische stressfactoren)

Zeeschildpaddenverdrag (Inter American Convention for the Protection and Conservation of Sea Turtles)

Het is verboden specimens van zeeschildpadden opzettelijk te vangen, te doden, onder zich te hebben of te verhandelen.

Het is verboden specimens van zeeschildpadden te vangen, te doden, te vernielen, te verhandelen of te verzamelen.

EVN
Art. 13

Het is verboden om zomaar, zonder reden of zonder noodzaak zeeschildpadden te verontrusten, hun nest, hol of voortplanting- of rustplaats te verstoren, of te beschadigen/vernieren, hun nest weg te nemen of te bemachtigen.

Het is verboden om levende zeeschildpadden bij of onder zich te hebben.

Het is verboden om eieren van zeeschildpadden opzettelijk te vernieren, te rapen of onder zich te hebben.

Opzettelijk begaan → gevangenisstraf van maximaal 4 jaar/
een geldboete van maximaal de 6^e categorie (misdrijf)
Niet opzettelijk begaan → hechtenis van maximaal 1 jaar/
een geldboete van max. de 5^e categorie (overtreding)
(art. 13 EVN jo. art. 27.1 EVN jo. art. 33 WBES)

<p><u>Vellen van bomen/ cactussen</u> Het is verboden -zonder vergunning van het bestuurscollege- bomen of cactussen te vellen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Die geplant zijn voor herplant plicht of andere aangegane verplichtingen. 2. Met een omtrek van meer dan 65 centimeter -gemeten op 1.30 meter hoogte boven het maaiveld. 3. Die staan geregistreerd in de lijst “waardevolle bomen”. <p>NB. De nummers 2 en 3 gelden niet:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Voor de rubberliaan of palu di lechi (<i>Cryptostegia grandiflora</i>). ▪ Voor de neemboom of palu di neem (<i>Azadirachta indica</i>) ▪ Wanneer er volgens het bestuurscollege sprake is van ernstige bedreiging van de openbare veiligheid of een noodtoestand of andere bijzondere situaties. 	<p>EN Art. 14</p>								
<p>Opzettelijk begaan → gevangenisstraf van maximaal 4 jaar/ een geldboete van maximaal de 6e categorie (misdrif) Niet opzettelijk begaan → hechtenis van maximaal 1 jaar/ een geldboete van max. de 5^e categorie (overtreding) (art. 14 EN jo. art. 12 EVN jo. Art. 27.1 EVN jo art. 33 WBES)</p>									
<p><u>Vergunning voor het vellen van bomen/ cactussen</u> Een vergunning voor vellen, kan door het bestuurscollege worden verleend als de vergunninghouder hiervoor een bijdrage betaalt, die bedoeld is voor aanplant.</p> <p>Deze bijdrage (zie tabel) moet worden betaald aan STINAPA.</p> <table border="1" data-bbox="65 929 555 1098"> <thead> <tr> <th>Stamomtrek</th> <th>Bijdrage</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>65-79 cm</td> <td>85,00 dollar</td> </tr> <tr> <td>80-94 cm</td> <td>140,00 dollar</td> </tr> <tr> <td>95 cm of meer</td> <td>195,00 dollar</td> </tr> </tbody> </table>	Stamomtrek	Bijdrage	65-79 cm	85,00 dollar	80-94 cm	140,00 dollar	95 cm of meer	195,00 dollar	<p>EN Art. 15</p>
Stamomtrek	Bijdrage								
65-79 cm	85,00 dollar								
80-94 cm	140,00 dollar								
95 cm of meer	195,00 dollar								
<p><u>Weigering vergunning/ verlening vergunning onder voorschriften</u> De vergunning kan door het bestuurscollege worden geweigerd of onder voorschriften worden verleend in het belang van:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ natuur- en milieuwaarden ▪ landschappelijke waarden ▪ cultuurhistorische waarden ▪ waarden van stads- en dorpschoon ▪ waarden voor recreatie en leefbaarheid ▪ beeldbepalende waarde van de houtopstand ▪ wanneer één of meerdere van de bovengenoemde waarden belangrijk is voor de beplanting in de toekomst. <p>De vergunning kan ook worden geweigerd als er bouw- of aanlegplannen zijn en deze plannen nog niet definitief zijn.</p>	<p>EN Art. 16</p>								

<p><u>Beschermden bomen/ cactussen</u></p> <p>Het bestuurscollege regelt welke bomen of cactussen behouden of beschermd moeten blijven vanwege hun:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ natuur- en milieuwaarden ▪ landschappelijke waarden ▪ cultuurhistorische waarden ▪ waarden van stads- en dorpschoon ▪ waarden voor recreatie en leefbaarheid <p>Een door het bestuurscollege opgestelde lijst van deze bomen en cactussen, ligt ter inzage op een door het bestuurscollege aangewezen plaats.</p>	<p>EN Art. 17</p>
<p><u>Mangroven, pokhout en bolcactussen</u></p> <p>Het is verboden de volgende bomen of cactussen -zonder vergunning van het bestuurscollege- in de natuur te verzamelen, uit te steken, af te snijden, te ontwortelen, te beschadigen of te vernielen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ mangroven <ul style="list-style-type: none"> ○ witte mangrove (<i>Avicennia germinans</i>, mangel blanku) ○ grijze mangrove (<i>Conocarpus erectus</i>, mangel, mangel blanku) ○ mangrove (<i>Laguncularia racemosa</i>, mangel blanku) ○ rode mangrove (<i>Rhizophora mangle</i>, mangel tan) ▪ pokhout <ul style="list-style-type: none"> ○ (<i>Guaiaecum officinale</i>, wayaká) ○ (<i>Guaiaecum sanctum</i>, wayaká shimaron) ▪ bolcactussen <ul style="list-style-type: none"> ○ (<i>Melocactus macracanthus</i>, bushi, kabes di indjan, melon di seru) <p><u>Dit verbod geldt niet voor:</u> handelingen of activiteiten die worden uitgevoerd op een stuk grond, waarop werkzaamheden zullen worden verricht en waarvoor reeds een bouwvergunning is verleend op grond van de Bouw- en woningverordening.</p>	<p>EN art.18</p>
<p>Opzettelijk begaan → gevangenisstraf van maximaal 4 jaar/ een geldboete van maximaal de 6^e categorie (misdrijf) Niet opzettelijk begaan → hechtenis van maximaal 1 jaar/ een geldboete van max. de 5^e categorie (overtreding) (art. 18 EN jo. art. 11.3/12 EVN jo. art. 27.2 EVN jo. art 33 WBES)</p>	

TONEN VAN VERGUNNINGEN

<p><u>Verplicht tonen van vergunning op vordering</u> Iedereen die een vergunning of een ontheffing heeft, is verplicht deze direct te tonen op eerste vordering van een ambtenaar of persoon, die verantwoordelijk is voor de controle op de naleving van de regels die zijn vastgesteld bij of krachtens de Eilandsverordening natuurbeheer Bonaire.</p>	EVN Art. 22
<p>Hechtenis van maximaal 1 maand/ een geldboete van maximaal 2800 dollar (overtreding) (art. 22 EVN jo. art. 27.3 EVN)</p>	

Internationale verdragen en conventies

SPAW PROTOCOL

Het SPAW-protocol (Protocol concerning Specially Protected Areas and Wildlife) is onderdeel van het verdrag van Cartagena (1990), een verdrag inzake de bescherming en ontwikkeling van het mariene milieu in het Caribische gebied.

Het SPAW Protocol verplicht landen om hun bijzondere, beschermde gebieden en soorten te identificeren en te beschermen.

Een land dat partij is, moet de introductie van niet inheemse soorten, of genetisch gewijzigde soorten reguleren of voorkomen.

Elke partij is verplicht de kwetsbare en zeldzame ecosystemen en leefgebieden te beschermen - en daarmee ook de bedreigde dier- en plantensoorten in die gebieden (voor Bonaire o.a. de lora).

Dit houdt in:

- het met handhaving voorkomen van activiteiten die averechts effect hebben op deze gebieden ,
- het managen van soorten, zodat deze niet bedreigd of in gevaar worden gebracht,
- het reguleren van activiteiten m.b.t. de soorten op de volgende lijsten:
  - Bijlagen 1 en 2 (o.a. walvissen, dolfijnen, zeeschildpadden, lora)
  - Bijlage 3 (o.a. flamingo, kreeften, koralen, karkó, mangroven, zee gras, pokhout)

Voor meer details: www.cep.unep.org

VERDRAG VAN BONN

Het verdrag van Bonn (Bonn Convention/ The Convention on the Conservation of Migratory Species of Wild Animals "CMS", 1979) is een internationale overeenkomst inzake de bescherming van trekkende wilde diersoorten (over grondgebied, binnenwateren en territoriale wateren). Dit betekent dus de bescherming van deze soorten over de grenzen heen.

Soorten die met uitsterven zijn bedreigd, worden genoemd in Bijlage 1.

Soorten waarvoor internationale samenwerking nodig is, of die hiervan kunnen profiteren worden genoemd in Bijlage 2. (voor Bonaire o.a. flamingo, vleermuizen, visarend).

Partijen zijn verplicht:

- om maatregelen te nemen ter bescherming van het leefgebied van deze soorten
- negatieve gevolgen van activiteiten of hindernissen die de trek van een soort ernstig belemmeren of onmogelijk maken, te voorkomen, weg te nemen, te compenseren of te verkleinen
- voor zover mogelijk invloeden te voorkomen, te verzachten of te controleren, die een soort bedreigen of ernstiger kunnen gaan bedreigen.

Voor meer details: www.cms.int

ZEESCHILDPADDENVERDRAG

(Inter American Convention for the Protection and Conservation of Sea Turtles "IAC")

Het verdrag dient ter bescherming en het behoud van zeeschildpadden en hun leefgebieden in de Amerika's en het Caribische gebied.

Veel van de natuur op Bonaire wordt beschermd door internationale verdragen waarbij Nederland of de BES Eilanden zijn aangesloten. Hieronder volgt een korte toelichting op deze internationale verdragen. Meer informatie is te vinden op de vermelde internetpagina's.

VERDRAG VAN RAMSAR

Het verdrag van Ramsar (Ramsar Wetlands Convention 1971) is een internationale overeenkomst inzake de bescherming en het correct gebruik van watergebieden ('wetlands'), die van internationale betekenis zijn, in het bijzonder als verblijfplaats voor vogels.

De landen die zich bij het verdrag hebben aangesloten dienen watergebieden aan te wijzen die van internationale betekenis zijn op ecologisch, botanisch, zoölogisch, limnologisch of hydrologisch vlak. Deze gebieden worden vaak "Ramsar-gebieden" genoemd.

Een land dat partij is, is verplicht zijn watergebieden en watervogels te beschermen. Op Bonaire zijn de volgende Ramsar-gebieden aangewezen: Lac, Pekelmeer met Flamingo Sanctuary, Gotomeer, Slagbaai en Klein Bonaire. STINAPA heeft de genoemde gebieden in beheer, met uitzondering van het Pekelmeer. Dit wordt beheerd door Cargill Salt Bonaire NV.

Voor meer details: www.ramsar.org

CITES VERDRAG

Het CITES verdrag (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Flora and Fauna, 1973) is een overeenkomst inzake de internationale handel in (specimens van) mogelijk bedreigde, in het wild levende dieren en planten.

De handel in en het bezit van beschermde dieren en planten of producten die van beschermde dieren of planten zijn gemaakt (leer, hout, toeristensouvenirs etc.), is aan strikte regels gebonden.

Via drie bijlagen, met soortenlijsten, regelt het CITES verdrag de internationale handel in bedreigde dieren en planten.

Bijlage I: De meest bedreigde soorten. De handel in (specimens) van deze soorten is verboden of aan zeer strenge voorschriften verbonden. (o.a. schildpadden, lora, slechtvalk en een aantal walvissoorten)

Bijlage II: Soorten die mogelijk met uitsterven worden bedreigd, maar dat nog niet zijn. (o.a. een aantal dolfijnsoorten, een aantal walvissoorten, leguaan, karkó, alle cactussoorten, alle steen koralen, West Indische parkiet, flamingo, alle orchideeën) Om die reden worden nu maatregelen genomen. Deze dier- en plantensoorten mogen alleen worden uitgevoerd als er een CITES vergunning voor is verleend. Op deze manier gaat de hoeveelheid verhandelde dieren en planten niet ten koste van het voortbestaan van die soorten.

Bijlage III: Soorten, waaraan een land -waarin zo'n soort voorkomt- bescherming wil bieden om te voorkomen dat deze door internationale handel uitsterft in dat land.

Voor meer details: www.cites.org

De deelnemende landen in het Verdrag zijn verplicht om zeeschildpadden op alle mogelijke manieren te beschermen. Niet alleen is de jacht op zeeschildpadden verboden, maar ook het verstoren van de schildpadden of hun neststranden is verboden. Daarnaast vereist het Verdrag dat maatregelen worden getroffen in de visserij, om de vangst van zeeschildpadden zoveel mogelijk te beperken.

Verder moet men de zeeschildpadden in de gaten houden (monitoren) zodat men weet hoeveel nesten er worden gelegd en hoeveel schildpadden er rondzwemmen. De deelnemende landen moeten jaarlijks een rapport opstellen van wat zij hebben gedaan om de bescherming van de zeeschildpadden te verbeteren.

Bonaire heeft sinds 1991 een monitoring programma voor schildpadden, uitgevoerd door 'Sea Turtle Conservation Bonaire'(SCTB).

Voor meer details: www.iacseaturtle.org

BIODIVERSITEITSVERDRAG

Het biodiversiteitsverdrag (Convention on Biological Diversity "CBD" 1992) heeft het behoud van de biologische diversiteit tot doel.

De aangesloten landen zijn verplicht de biodiversiteit in hun eigen land te beschermen en passende maatregelen te nemen ter ondersteuning van de bescherming van de biodiversiteit in ontwikkelingslanden.

Het verdrag benadrukt dat landen onafhankelijke rechten hebben op hun genetische bronnen. Zonder de toestemming van een land kunnen zaden en planten uit het betreffende land niet zomaar worden meegenomen. Dit is vooral van belang voor de sectoren zoals bosbeheer, landbouw, visserij en internationaal transport.

Het Biodiversiteitsverdrag heeft drie doelstellingen:

- het behoud van de biologische diversiteit;
- het duurzame gebruik van bestanddelen daarvan;
- de eerlijke en billijke verdeling van de voordelen voortvloeiende uit het gebruik van genetische rijkdommen.

Voor meer details: www.cbd.int/convention/articles.asp

Begripsbepalingen

BEGRIPSBEPALINGEN

Beheerder	Organisatie die de natuurparken beheerd. Als beheerder van de natuurparken van Bonaire is aangesteld de Stichting Nationale Parken Bonaire (STINAPA) gevestigd te Bonaire. (art. 23 Eilandsbesluit natuurbeheer Bonaire)
Bestuurscollege	Bestuurscollege van Bonaire. Het bestuurscollege vormt het dagelijks bestuur van Bonaire. De gezaghebber is voorzitter van het Bestuurscollege waarin behalve de gezaghebber ook eilandgedeputeerden zitting hebben. Het bestuurscollege stelt onder andere het beheersplan van een natuurpark vast.
Bufferzone	Een gebied gelegen naast een natuurpark. Zo'n gebied kan van belang zijn om te voorkomen dat activiteiten die worden uitgeoefend buiten de grenzen van het natuurpark schadelijke zijn voor het natuurpark.
Carapax lengte	Lengte van het kop-romp segment van een kreeft.
Commissie Natuurbeheer	Commissie Natuurbeheer Bonaire. Deze commissie (zoals bedoeld in art. 3 Eilandsverordening natuurbeheer Bonaire) adviseert het bestuurscollege over het instellen van natuurgebieden en over natuurbescherming en natuurbeheer in het algemeen.
Eilandsraad	Eilandsraad van het Openbaar Lichaam Bonaire. De Eilandsraad is een orgaan van gekozen volksvertegenwoordigers binnen de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba en voorheen binnen de Nederlandse Antillen. De Eilandsraad controleert het Bestuurscollege (bestaande uit een gezaghebber en meerdere eilandgedeputeerden). De Eilandsraad kan o.a. een gebied als natuurpark instellen.
Gebruik van een natuurpark	<ul style="list-style-type: none"> • alle mogelijke activiteiten voor het gebruiken van een natuurpark • het zich in of op een natuurpark bevinden • het gebruiken van de aanwezige voorzieningen in het park (zoals meerboeien/pieren)
Misdrijf	Misdrijven zijn ernstiger strafbare feiten, zoals het doden van een beschermde diersoort.
Overtreding	Overtredingen zijn lichte strafbare feiten, zoals het gebruik maken van een natuurpark zonder de gebruiksvergoeding te betalen.
Specimens	Levende of dode dieren of planten en alle delen van dieren en planten en producten hiervan.
Traditionele vismaterialen	<ul style="list-style-type: none"> • vislijnen (liña), • hengels • werpnetten (tarai) en treknetten (reda), die door de beheerder zijn goedgekeurd en gewaarmerkt.
Vellen	Kappen, verwijderen, snoeien, vernielen en rooien van planten.
Visreservaat	Door het bestuurscollege aangewezen gebied in het onderwaterpark, waar het verboden is om te vissen, op welke manier dan ook.
Hoogwaterlijn	Grens tot waar het water bij vloed kan stijgen.

Contactinformatie

CONTACTINFORMATIE

POLITIE, BRANDWEER, AMBULANCE: ALARMNUMMER 911

Centrale	+599 717 8000
----------	---------------

OPENBAAR MINISTERIE

Algemeen nummer	+599 717 8626
-----------------	---------------

Piketnummer (buiten kantoortijden)	+599 788 3450
------------------------------------	---------------

STINAPA BONAIRE

Telefoon	+599 717 8444
----------	---------------

KONINKLIJKE MARECHAUSEE

(indien grens gerelateerd, voor overige gevallen s.v.p. contact opnemen met Korps Politie)

Telefoon	+599 717 8858
----------	---------------

DOUANE

Team Fysiek Toezicht Luchthaven	+599 715 8889
---------------------------------	---------------

Zeehaven	+599 715 8592
----------	---------------

TOEZICHT & HANDHAVING

Telefoon	+599 717 5330
----------	---------------

KUSTWACHT

Alarmnummer	913 (VHF chanel 16)
-------------	---------------------

DIRECTIE RUIMTE EN ONTWIKKELING, UNIT NATUUR EN MILIEU

Telefoon	+599 717 8130
----------	---------------

Overige

Ambulance	912
-----------	-----

Brandweer	+599 717 7729/ +599 717 5600 (ext: 228/234)
-----------	--

Hospital	+599 717 8900
----------	---------------

Decompressiekamer	+599 7177445
-------------------	--------------

Index

A afval 18, 21, 24

afvalstoffen 21

afzinken 25

ankeren 24, 25

B beschermde diersoort 38, 39, 60

beschermde plantensoort 38, 39, 60

Biodiversiteitsverdrag 52

bolcactus 38, 47, 63

bomen 46, 47, 62

Bonn-Convention 38, 51

bouwen 35

bufferzone 13, 18, 20, 54

C Carapax lengte 43

CITES 8, 38, 44, 45, 50, 63

compressor(en) 29, 30

D duikbedrijven 29

duiksport 30

F fuiken 37, 69

G gebruiksvergoeding 13, 16, 54

H handschoenen 13, 15, 65

harpoen/handsperen 12, 36

hoogwaterlijn 35, 54

I infiltratie 21

J jet ski 28, 66

K (kamp) vuur 18

kanasters 37

karkó 12, 14, 39, 44, 50, 61

kappen (vellen) 40, 54

kiten 14, 24, 28, 66

kreeft 14, 39, 43, 51, 54, 61, 67

L Lac 14, 24, 28, 50, 66

liña 36, 37, 54

lionfish 12, 13, 25, 27, 68, 69

lozen 18, 24

lora 38, 41, 51, 61

M mangroven 24, 47, 51, 62

meerboei 32, 54

milieu-effectrapport 13, 22

N niet-beschermde diersoorten 40

O ontgronding 13, 21

P pier 18, 20, 32, 34, 54, 75

pokhout 14, 38, 47, 51, 62

R Ramsar 8, 24, 50

reda (treknet) 36, 37, 54

reservaten 18, 26, 27, 68

S schadelijke soorten 12, 27, 37, 41

SPAW 38, 43-45, 51

specimens

speervissen 12, 36

steigers (pielen) 34

strand 20, 35, 64

T tag 13

tarai (werpnet) 36, 54

traditionele vismaterialen 26, 36, 38, 54, 68

treknetten (reda) 26, 36, 37, 54

V vaarsnelheid 28

vellen (kappen van bomen) 46, 54

Verdrag van Bonn 38, 51

verwijderen van objecten 25

vislijnen (liña) 36, 37, 54

(viszone) visreservaat 18, 26, 27, 68

vissen 69, 70, 71

visserij 36, 37

vlieger 14, 24, 28, 66

vordering 48

(vuur) 18

W werpnetten (tarai) 36, 37, 54

winning v. oppervlakedelfstoffen 21

Z zeeschildpadden 38, 45, 51, 52

Zeeschildpaddenverdrag 38, 45, 51

Bijlagen

Bijlage I. Beschermdedier- en plantensoorten op Bonaire

Latijnse naam	Papiamentse naam	Nederlandse naam	Engelse naam	
<i>Dermochelys coriacea</i>	drikil	lederrugzeeschildpad	leatherback	▲
<i>Eretmochelys imbricata</i>	karet	karetschildpad	hawkbill	▲
<i>Lepidochelys olivacea (kempi)</i>	bastardo	warana	olive ridley	▲
Zeevissen				
<i>Balistes vetula</i>	pishiporko rabu di gai	koningstrekkervis	queen triggerfish	●
<i>Dermatolepis inermis</i>	olitu		marbled grouper	●
<i>Epinephelus itajara</i>	djukvis	itajara	Goliath grouper, jewfish	●
<i>Epinephelus striatus</i>	jakupepu	Nassau tandbaars	Nassau grouper	●
<i>Hippocampus</i>		Zeepaard	Seahorse	○
<i>Lachnolaimus maximus</i>	hokfis	everlipvis	hogfish	●
<i>Lutjanus analis</i>	kapitán	snapper	mutton snapper	●
<i>Lutjanus cyanopterus</i>	karaña pretu	cupera snapper	cupera snapper	●
<i>Pagrus pagrus</i>	djent' i maishi	rode zeebrasem	red porgy	●
Scaridae	gutú	papegaavissen	parrotfishes	●
<i>Thunnus obesus</i>	buni wowo grandi	grootoogtonijn	bigeye tuna	●
Ongewervelde zeedieren				
<i>Panulirus argus</i>	kref	kreeft	Caribbean spiny lobster	■
<i>Panulirus guttatus</i>	kref	gevlekte kreeft	spotted spiny lobster	■
<i>Panulirus laevicauda</i>	kref	kreeft	smoothtail spiny lobster	■
Koraalachtigen				
Antipatharia	koral pretu	zwarte koralen	black corals	●○
Gorgoniacea		waaierkoralen	gorgonians	●
Milleporidae		brandkoralen	fire corals	●○
Scleractinia		steenkorallen	stony corals	●○
Stylasteridae		kantkoralen	lace corals	●○
Zeeschelpdieren				
<i>Lobatus gigas</i>	karkó	roze vleugelhoorn grote kroonslak	queen conch	●■○
Zeegrassen				
<i>Syringodium filiforme (Cymodocea manitorum)</i>		zeegras	manatee grass	●
<i>Thalassia testudinum</i>	yerba di kaña	zeegras	turtle grass	●
Zoogdieren				
Chiroptera	raton di anochi	vleermuizen	bats	●
Vogels				
<i>Amazona barbadensis</i>	lora	geelvleugelamazone	yellow-shouldered amazon	▲
<i>Aratinga pertinax xanthogenius</i>	prikichi	West Indische parkiet	brown-throated parakeet	●○

Bijlage I. Beschermde dier- en plantensoorten op Bonaire

Latijnse naam	Papiamentse naam	Nederlandse naam	Engelse naam	
Zeezoogdieren				
<i>Balaenoptera acutorostrata</i>	bayena	dwergvinvis	minke whale	▲
<i>Balaenoptera edeni</i>	bayena tompoes, topo	Brydevinvis Brydewalvis	Bryde's whale	▲
<i>Balaenoptera physalis</i>	bayena	vinvis	fin whale	▲
<i>Delphinus delphis</i>	dòlfein	gewone dolfijn	common dolphin	▲
<i>Globicephala macrorhynchus</i>	kabes di keshi	Indische griend kortflippergriend	shortfin pilot whale	▲
<i>Grampus griseus</i>		grijze dolfijn gramper	grey dolphin	▲
<i>Kogia breviceps</i>		dwergpotvis	pygmy sperm whale	▲
<i>Kogia simus</i>		kleinste potvis	dwarf sperm whale	▲
<i>Lagenodelphis hosei</i>		sarawakdolfijn dolfijn van Fraser	Fraser's dolphin	▲
<i>Megaptera novaeangliae</i>	bayena	bultrug	humpback whale	▲
<i>Mesoplodon europaeus</i>		spitssnuitdolfijn van Gervais	Gervais's beaked whale	▲
<i>Orcinus orca</i>		orka zwaardwalvis	orca, killer whale	▲
<i>Peponocephala electra</i>		witlipdolfijn, witlipgriend, veeltandgriend, elektradolfijn	melon-headed whale	▲
<i>Physeter catodon</i>	kachalote	potvis	great sperm whale	▲
<i>Pseudorca crassidens</i>		zwarte zwaardwalvis	false killer whale	▲
<i>Stenella attenuata</i>	dòlfein	slanke dolfijn, pantropische gevlekte dolfijn	pantropical spotted dolphin	▲
<i>Stenella clymene</i>		clymenedolfijn	Atlantic spinner dolphin	▲
<i>Stenella coeruleoalba</i>		gestreepte dolfijn	striped dolphin	▲
<i>Stenella frontalis</i>		Atlantische vlek-dolfijn	Atlantic spotted dolphin	▲
<i>Stenella longirostris</i>	toniwa	langsnuitedolfijn, spinnerdolfijn	spinner dolphin	▲
<i>Tursiops truncatus</i>	dòlfein	grote tuimelaar	bottlenose dolphin	▲
<i>Ziphius cavirostris</i>		dolfijn van Cuvier	Cuvier's beaked whale	▲
Haaiachtigen				
<i>Aetobatus narinari</i>	chuchu águila	gevlekte adelaarsrog	spotted eagle ray	●
<i>Dasyatis americana</i>	chuchu ròk	Amerikaanse pijlstaartrog	southern stingray	●
<i>Manta birostris</i>	manta	mantarog	manta ray	●
Selachimorpha (Euselachii)	tribon	haaien	sharks	●
Zee reptielen				
<i>Caretta caretta</i>	kawama	dikkopzeeschildpad	loggerhead	▲
<i>Chelonia mydas</i>	tortuga blanku	groene zeeschildpad	green sea turtle	▲

Bijlage I. Beschermde dier- en plantensoorten op Bonaire

Latijnse naam	Papiamentse naam	Nederlandse naam	Engelse naam	
<i>Maytenus tetragona</i> (<i>M. sieberiana</i>)	palu di kolebra (A)			●
<i>Maytenus versluisii</i>	bèshi di yuana			●
<i>Phoradendron trinervium</i>				●
<i>Sabal cf. causiarum</i> (<i>Sabal</i> sp.)	kabana	sabalpalm	sabal palm	●
<i>Salicornia perennis</i>				●
<i>Schoepfia schreberi</i>	mata combles (A)			●
<i>Spondias mombin</i>	hoba			●
<i>Strumpfia maritima</i>				●
<i>Ximenia americana</i>	kashu di mondi			●
<i>Zanthoxylum flavum</i> (<i>Fagara flava</i>)	kalabari		West Indian satinwood	●
<i>Zanthoxylum monophyllum</i> (<i>Fagara monophylla</i>)	bosù, koubati			●
Planten				
<i>Bromelia humilis</i> (<i>B. lasiantha</i>)	teku	bromelia	bromeliad	●
<i>Cereus repandus</i> (<i>Subpilocereus repandus</i>)	kadushi	boomcactus	candle cactus	○
<i>Melocactus macracanthus</i>	bushi, kabes di indjan, melon di seru	bolcactus	Turk's cap cactus	●■○
<i>Opuntia caracasana</i> (<i>Opuntia wentiana</i>)	infrou, tuna	Spaanse juffer	prickly pear	○
Orchidaceae	orkidia	orchideeën	orchids	●○
<i>Pilosocereus lanuginosus</i> (<i>Cephalocereus lanuginosus</i>)	kadushi di pushi, kadushi spaño	zuilcactus	candle cactus	○
<i>Stenocereus griseus</i> (<i>Lemaireocereus griseus</i> , <i>Ritterocereus griseus</i>)	yatu, datu	zuilcactus	candle cactus	○
<i>Tillandsia flexuosa</i>	teku di palu	bromelia	bromeliad	●
Pteridophyta		varens	ferns	●

Legenda

- ▲ Beschermde dier- of plantsoort op grond van verdragen.
- Beschermde dier- of plantsoort op bijlage 2 van het CITES-Verdrag. Deze soorten mogen niet zomaar worden uitgevoerd naar andere landen.
- Beschermde dier- of plantsoort aangewezen op grond van de Eilandsverordening natuurbeheer Bonaire.
- Beschermde dier- of plantsoort aangewezen op grond van de Eilandsverordening natuurbeheer Bonaire waarvoor ook beheersmaatregelen gelden.

Bron: Informatieblad Natuur & Milieu no. 081006N augustus 2010

Latijnse naam	Papiamentse naam	Nederlandse naam	Engelse naam	
<i>Buteo albicaudatus</i>	gabilan di seru, falki	witstaartbuiserd	white tailed hawk	●○
<i>Polyborus plancus</i>	warawara	kuifcaracara	crested caracara	▲
<i>Falco peregrinus</i>	falki peregrino	slechtvalk	peregrine falcon	▲
<i>Margarops fuscates bonairensis</i>	chuchubi Spaño palabrua boka duru	witooogspotlijster	pearly eyed trasher	●
<i>Pandion haliaetus</i>	gabilan piskadó	visarend	osprey	●○
<i>Pelecanus occidentalis</i>	ganshi	bruine pelikaan	brown pelican	▲
<i>Phoenicopterus ruber</i>	chogogo	Caribische flamingo	Caribbean flamingo	●○
<i>Sterna antillarum antillarum</i>		dwergstern	least tern	▲
<i>Tryngites subruficollis</i>		blonde ruiter	buff-breasted sandpiper	▲
<i>Tyto alba</i>	palabrua	kerkuil	barn owl	●○
Reptielen				
<i>Iguana iguana</i>	yuana	groene leguaan	green iguana	○
Zoetwaterdieren				
<i>Typhlatya monae</i>		blinde garnaal	Mona cave shrimp	●
Mangrovesoorten				
<i>Avicennia germinans</i>	mangel blanku	witte mangrove	black mangrove	■
<i>Conocarpus erectus</i>	mangel, mangel blanku	grijze mangrove	buttonwood	■
<i>Laguncularia racemosa</i>	mangel blanku	mangrove	white mangrove	■
<i>Rhizophora mangle</i>	mangel tan	rode mangrove	mangrove	■
Bomen				
<i>Amyris ignea</i> (A. simplicifolia)				●
<i>Capparis tenuisiliqua</i>				●
<i>Celtis iguanaea</i>				●
<i>Clusia sp.</i>	tam machu			●
<i>Crateva tapia</i>	ishiri			●
<i>Euphorbia cotinifolia</i>	manzaliña bobo			●
<i>Ficus brittonii</i>	palu di mahawa, mahòk di mondi			●
<i>Geoffroea spinosa</i> (G. superba)	palu di taki			●
<i>Guaiaacum officinale</i>	wayaká	pokhout	lignum-vitae	●■○
<i>Guaiaacum sanctum</i>	wayaká shimaron	pokhout	roughbark lignum-vitae	●■○
<i>Guapira fragrans</i> (Pisonia fragrans)				●
<i>Guapira pacurero</i> (Pisonia bonairensis)	mafobari, mushi bari			●
<i>Krugiodendron ferreum</i>	kaobati			●
<i>Manihot carthaginensis</i>	marihuri			●

OPENBAAR LICHAAM BONAIRE
Besluit van 24 FEB 2012
(archief 2012003014)

DE GEZAGHEBBER VAN HET OPENBAAR LICHAAM BONAIRE:

Overwegende:

Dat bij besluit van 25 mei 2010, archiefnr. 20106279 gebieden zijn aangewezen waar het verboden is zich te begeven met honden. Dat destijds geen rekening is gehouden met assistentiehonden en dat het wenselijk is om het verbod niet van toepassing te laten zijn in geval er sprake is van assistentiehonden. Dat in het besluit van 25 mei 2010 tevens Andrea 1 en 2 als gebieden zijn aangewezen waar het is verboden om zich te begeven met honden. Dat Sabadeco echter eigenaar is van Andrea 1 en 2 en dat de redenen om gebieden aan te wijzen waar het is verboden om zich te begeven met honden niet, althans in verminderde mate, niet van toepassing zijn op Andrea 1 en 2. Dat het daarom wenselijk is om het besluit van 25 mei 2010 in te trekken en te vervangen door een nieuw besluit.

Gelet op: De hondenverordening Bonaire 1997 (AB 1998, no. 6);

Gelezen: Het advies van JAZ d.d. 24 februari 2012

HEEFT BESLOTEN:

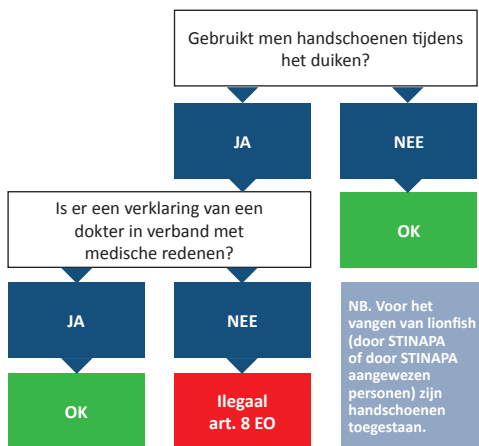
1. Met ingang van heden het besluit van 25 mei 2010, archiefnr 20106279 in te trekken.
2. Met ingang van heden de navolgende gebieden aan te wijzen waar het is verboden zich te begeven met honden (zie kaart blz. 76):
  - Playa Lechi (voorheen Sunset Beach);
  - Playa Lechi Suit begin Boulevard (noorden);
  - Playa Chachacha;
  - Playa pal'i mangel;
  - Fom;i kalki (Bachelor's Beach);
  - Het gebied vanaf Salina (zoutpier) tot de Willemstoren (Lacre Punt);
  - Kabaye (Witte Pan) (Pinkbeach) (extra);
  - Pelike (extra);
  - Sorobon;
  - Cai;
  - Nukove;
  - Tolo;
  - Piedra haltu (Trapi) (Thousand Steps);
  - Klein Bonaire.
3. dat voornoemd verbod niet van toepassing is voor mensen met een handicap die gebruik maken van een assistentiehond.

Aldus vastgesteld op de datum van dit eilandsbesluit en getekend op

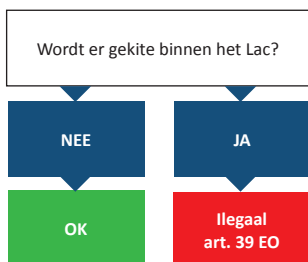
De waamemend gezaghebber van het openbaar lichaam Bonaire, Dhr. P. Silbens

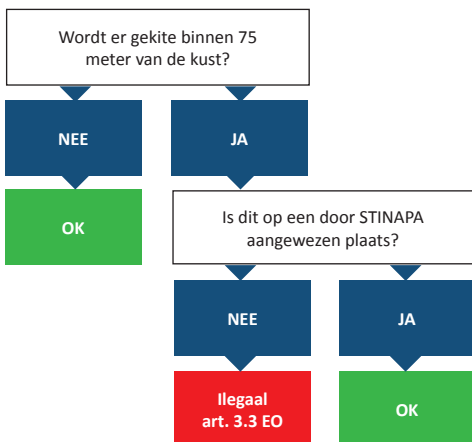
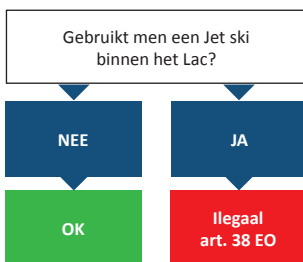
HANDSCHOENEN (blz. 13)

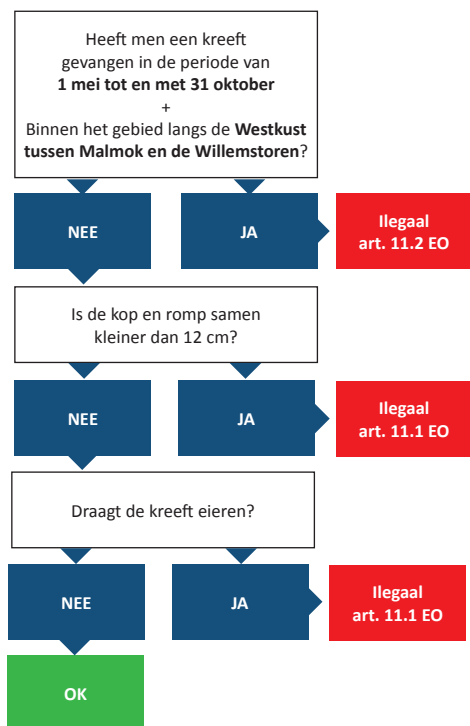
KITEN (blz. 28)

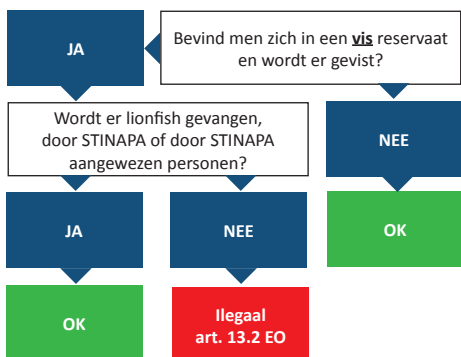
JET SKI (blz. 28)

KREEFTEN (blz. 43, 73)

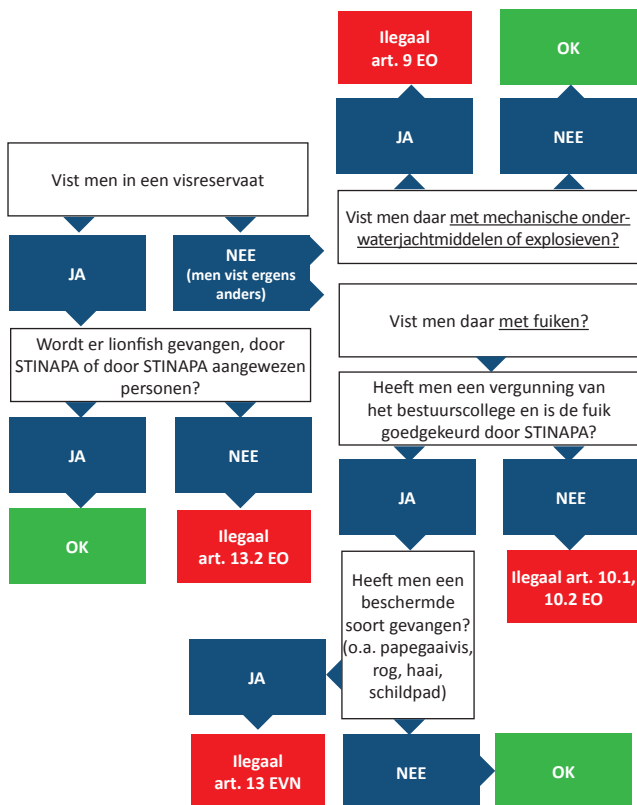

RESERVATEN (blz. 27, 73)

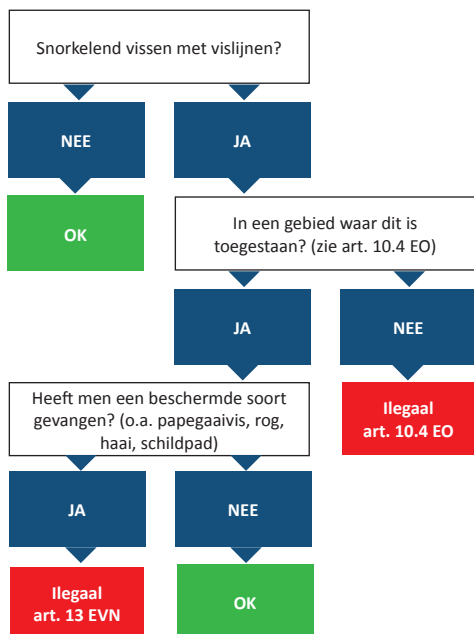

(blz. 26, 27)

VISSEN (blz. 27, 73)

SNORKELEND VISSEN MET VISLIJNEN (blz. 37, 76)

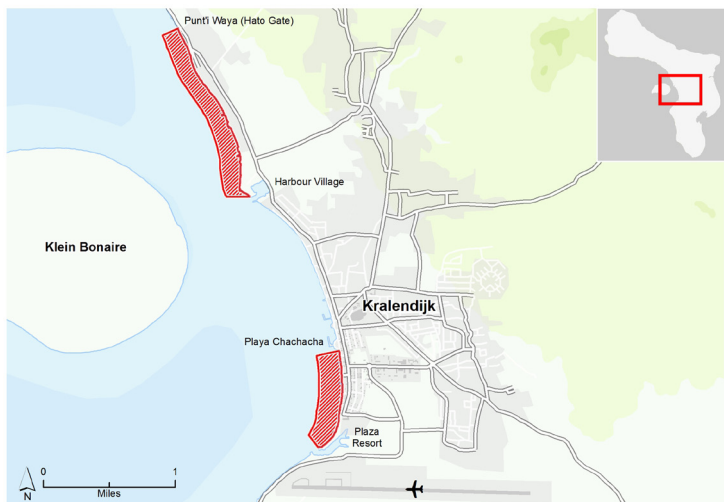
MET EEN TREKNET VISSEN BIJ PIEREN IN KRALENDIJK (blz. 37)

Fish Reserves (blz. 27)

Lobsters (blz. 43)

Mast Height Restrictions (blz. 33)

Permits Granted (blz. 32)

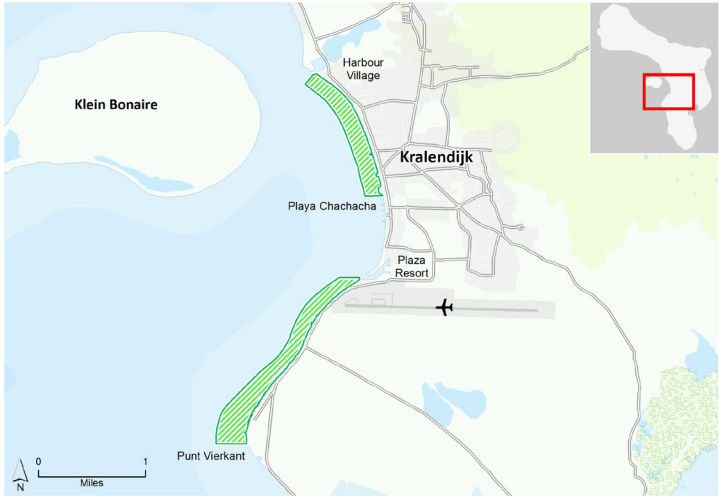
Overnights Fee (blz. 32)

Permits Pier Construction (blz. 34)

Snorkel Fishing Permitted (blz. 37)

Beaches Off-limits to Dogs (blz. 64)

